

סדר דרך הלמוד

על פי דעת

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון,
בוצינא קדישא עילאה, אדוננו, מורנו ורבנו
רבי נחמן מברסלב זכותו יגן עלינו

עם ההוספה של התעוררות
ללמוד שלחן ערוך בכל יום

הובא לדפוס על ידי חסידי ברסלב

יבנאל

עיר ברסלב בגליל

www.Mefitz.co.il

חיזוק נפלא!

"כל עוד נפשי באפי, אכתב ספרים
ואדפיסם, ויתפשטו בכל תפוצות
ישראל, ומי שרוצה לעזור לי - יעזור לו
השם יתברך. ובפרטיות כל מי שיזכה
להדפיס ספר שחברתי - אהיה לו,
בעזרתו יתברך, למליץ ישר בעולם
הבא, ולא אנוח ולא אשקוט, עד
שאזכה לעשות לו איזו טובה שצריך
בבני, חיי ומזוני

(ואני יודע שהלצים שבדור ילעגו גם מדבורים
אלה, אך, תהלה לאל, אני חזק בהם מאד)."

*סיפור נס מהשבועות האחרונים בסוף הקונטרס

☎ 04-8881785

📠 04-6738333

@ 148nl148@gmail.com

📞 שלחו "צרף" למס'
054-7412716

😊 קרן הדפסה
"נר להצדיק"

פרטי בנק:

נר להצדיק

בנק: לאומי (10)

סניף: 970

מס' חשבון:

04940326

ביבנאל עיר
ברסלב בגליל

רח' חטיבת גולני
יבנאל

קונטרס

סדר דרך הלמוד

הקדמה

ברוך השם אלקי ישראל, אשר לא השבית לנו גואל, ובגלותנו שלח אלינו בכל דור ודור צדיקים קדושים, אשר הם מלמדים אותנו את הדרך אשר נלך בה, ונעלה עמה בית אל, ונצליח דרכנו הנצחית; וכל צדיק וצדיק תקן תקונים וגדר גדרים וסיג סיגים וכו', למען נשאר קיימים באמונתנו הקדושה בו ותברך, ונקיים את התורה הקדושה ומצותיו ותברך בשמחה עצומה, ולהמשיך על עצמנו ערבות נעם זיו שכירת עזו ותברך להאיר על נפשנו הארת אורו ותברך, המאירה בכל הארץ, כמו שכתוב (יחזקאל מג, ב): "והארץ האירה מכבודו".

והנה בדורותנו אלה זכינו, ששלח אלינו השם ותברך את הצדיק יסוד עולם, נחל נובע מקור חכמה - רבנו נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו, אשר האיר את העולם עם עצותיו הקדושות ודרכיו והנהגותיו הנפלאות, פלאי פלאים לקרב ולחזק ולאמץ את כל הנשמות אליו ותברך, והורה להם דרך קל ונקל, איך שכל אחד ואחד, אפלו הגרוע שבגרועים וכו', יכול לשוב אליו ותברך ולהאיר על נפשו אורו ותברך, ואין לך עוד דבר או מדה או

עבודה או קדושה או מצוה או הנהגה טובה, שלא דבר מהם, כמובא באריכות בספריו הקדושים וספרי תלמידיו הקדושים – קחהו משם, ומחמת שהרבה לדבר, לחזק ולאמץ את נפשות ישראל ביותר על למוד תורה הקדושה, וללמד הרבה מאד מאד בדרך בקיאות, ורצונו הקדוש היה, שכל בר ישראל יטיל ויהיה בכל חלקי התורה הקדושה, נגלה ונסתר, תורה, נביאים, כתובים, ששה סדרי משנה, בבלי, ירושלמי, תוספתא וכל המדרשים כלם, ספרי הזהר הקדוש והתקונים וכתבי הארז"ל, וכל ספרי הפוסקים – רמב"ם, טור, ושלחן ערוך ונושאי עליהם (עין בשיחות הר"ן, סימן כח וסימן עו). ותהלה לאל, זכינו בחסדו ותברך להרחיב את הדבור מאד ולהראות ולגלות לכל בר דעת ולכל משכיל על דבר אמת, את אמתת העצה הנוראה והנפלאה, שגלה לעם סגלה, באיזו דרך ובאיזה אופן יכול כל אחד לחזר הרבה ולשקד ולטיל בכל חלקי התורה הקדושה, ולכן הדפסנו את הקונטרס הקטן הזה.

ובחסדיו הגדולים וברחמיו המרבים עשה הקונטרס הנפלא הזה התעוררות רבה בעולם, כי נדפס בכמה רבבות טפסים ונתפשט בכל קצוי תבל ממש, ובכל תפוצות ישראל נתקבל בשמחה ובהתלהבות עצומה, ותהלה לאל, עשה נפשות למאות ולא לפים למען שקידה רבה בלמוד תורה הקדושה, כן יעזרנו השם יתברך, שיודפס ויחזר ויודפס, ויתרבו נפשות ישראל השוקדים על דלתי התורה הקדושה בדרך ובעצה ובהנהגה,

שהדריך ויעץ והנהיג רבנו הקדוש והנורא, בוצינא קדישא, זכותו יגן עלינו.

אך למותר לנו להדגיש, כי הקונטרס הזה מרבה לדבר רק מענין למוד בקיאות, ואין פונתינו, חס ושלום, למעט בלמוד העיון; אדרבה! בחסדו יתברך זכינו לחבר ספר "תורה לשמה", שם מבאר באר היטב נוראות נפלאות מעלת הלומד בעיון ועצות והדרכות ישרות על-פי דברי רבנו ז"ל, איך ללמד בעיון, אך הקונטרס הקטן הזה נתחבר בעקר למען אלו אשר טרודים מאד על המחיה ועל הפלפלה, ורוב היום ולרבות הלילה יגעים וטרודים וכו', וכן לבחורים, שיש להם תפיסה קשה וכו', וכן על אלו שעוברים כל מיני בעיות בחיים וכו' ועבר עליהם כבר מה שעבר, כל אחד ואחד כפי מה שיודע את נגעי לבבו ומכאוביו וכו' – אליהם יערב נא דברי הקונטרס הנפלא הזה, ואשריהם ואשרי חלקם, אם יציתו ויקימו מה שכתוב בו, ואז יצליחו דרכיהם, ויתעלו במעלות התורה והיראה, וזה ברור כשמש בצהרים, והוא בדוק ומנסה בחסדו יתברך. ואין לשנות ממה שכתוב בקונטרס הנפלא הזה אפלו תבה אחת וכו', כי בעוונותינו הרבים כל אלו הבחורים, שיצאו לתרבות רעה, רחמנא ליצלן [השם יתברך ישמרנו ויצילנו], או עזבו לגמרי הישיבה בגיל צעיר והלכו לעבוד וכו', או הולכים סתם בטל וכו', והבטלה מביאה אותם לידי שעמום ולידי זמה (כתבות נט ע"א) – הפל היה מפני הטעמים, המובאים בפנים הקונטרס הקטן הזה, ואם היו

מרגילים אותם בסדר דרך הלמוד הזה מימי בחרותם, היו גדלים ומצליחים עד מאד מאד, והיו צומחים לאילנות נפלאים, העושים פרות טובים ומתוקים, והיו בקיאים בכל התורה כלה, והיו נשארים בישיבות, בבתי מדרשות ובכוללים.

והשם 'תברך יאיר עינינו באור תורתו הקדושה, ונזכה להרבות ספסלים ותלמידים בבית המדרש ולהוסיף בחורים בישיבות הקדושות, שיתמידו ללמד תורה הקדושה בהתמדה רבה ובתשוקה עצומה, כי המרגיל עצמו ללמד בדרך ובאופן הזה, אפלו שתהינה לו כל מיני בעיות בחיים וכו', ואפלו כבר עבר עליו בחייו מה שעבר וכו', כל מיני קטנות וירידות ונפילות וכו', בודאי שאור התורה תחיהו ותוציאהו מהחשך והאפלה והצלמות, שנלכד ונפל לתוכם וכו', כי הקונטרס הנפלא הזה מכניס באדם חמידו דאורייתא, שתהיה לו תשוקה עצומה לחזור ולטייל ולהיות ולבקר בכל חלקי התורה הקדושה; ומי שעין אמת לו, ויודע מה שעובר בעתים הללו על בני-הנעורים וכו', ואין לו מותרות במוחו וטנוף בלבו (עין לקוטי- מוהר"ן, חלק א', סימן סא) - הוא יודה על האמת, שכך היא האמת, כמו שמבאר בקונטרס הקטן הזה. ומהשם 'תברך האמת נבקש, שיהיו אמרינו לרצון, ומי שיסתכל בקונטרס הקטן והנפלא הזה - יתלהב לבו בהתלהבות עצומה ויעשה לעצמו שעורים קבועים פסדרן בכל חלקי התורה הקדושה, ובזכות התורה נזכה להנצל מכל פגעי

הזמן, ונמשיך על עצמנו ערכות נעימות זיו חיות אלקותו
יתברך, ונזכה להכליל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם.

סדר זרף הלמוד

על פי דעת אדוננו, מורנו ורבנו,

הרב רבי נחמן מברסלב,

זכותו יגן עלינו

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן מד): 'צריכים לברך
מכל מיני חכמות והמצאות, שיש להנכנסים בעבודת השם
יתברך, כי כל אלו החכמות של העולם, שיש להנכנסים
ומתחילין קצת בעבודת השם יתברך, אינם חכמות כלל, והם רק
דמיונות ופתיים ושטותים גדולים, ואלו החכמות מפילין מאד
את האדם מעבודת השם יתברך, דהינו מה שחושב וחוקר
ומדקדק ביותר, אם הוא יוצא כראוי במה שעושה; ואמר אז:
בשר ודם אי אפשר לו שיצא ידי חובתו בשלמות, ואין הקדוש-
ברוך הוא בא בטרוניא עם בריותיו (עבודה זרה ג' ע"א), ולא נתנה
תורה למלאכי השרת (ברכות כה ע"ב); ועל אלו המדקדקים
ומחמירים בחמרות יתרות, עליהם נאמר (ויקרא יח, ה): "וחי בהם"
ולא שימות בהם (וימא פה ע"ב); כי אין להם שום חיות כלל, ותמיד
הם במרה-שחורה מחמת שנדמה להם, שאינם יוצאים ידי
חובתם במצוות שעושים, ואין להם שום חיות משום מצוה

מחמת הדקדוקים והמרה-שחורה שלהם. ואמר אז, שהוא בעצמו אינו מחמיר שום חומרא כלל, ובאמת אחר כל החכמות צריך להשליך כל החכמות ולעבד את השם יתברך בתמימות ובפשטות גמורה, בלי שום חכמות, וזו היא החכמה הגדולה שבכל החכמות לבלי להיות חכם כלל'.

כי באמת אין חכם בעולם כלל, ואין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד השם יתברך (משלי כא, ל). פרוש, דבר, שהוא רק נגדו יתברך, אין בו שום חכמה כלל והעקר - רחמנא לבא בעי, ובפרט בעניני הזמנים שנופל האדם בכל פעם, שאינו יודע מה יעשה בזמן זה וכו', או מסדר לעצמו סדרים לזמן זה ולזמן זה, ולבסוף אינו הולך לו, ואז נשבר לבו לגמרי, וכן כמה פעמים נדמה לו, שזמן זה אינו מסגל לשום דבר. צריך לידע, שגם זה הוא בכלל חומרות ודקדוקים יתרים, כי האדם אינו יכול לצאת ידי חובתו; העקר - שיחזק את עצמו להיות תמיד בשמחה עצומה, ועל-ידי-זה יתרחב לבו ודעתו, ויהיה תמיד מישב, כי השמחה מרחבת את המוחין, ואז, כשיהיה לו פנאי ילמד שעוריו אשר יקבע לעצמו, וכשאינו לו פנאי, יחזק את עצמו בכל מיני חזק, ויחיה את עצמו עם נקדת יהדותו שלא עשני גוי, אבל לא שיפול בשביל זה, כי הכל פתוי היצר, הרוצה ללכדו ברשתו ולהפילו במרה-שחורה ובעצבות, שנמשך מרובי הדקדוקים והחמרות יתרות.

סדר דרך הלמוד

י

ובשביל זה בעצמו כדאי לציית את רבנו ז"ל, שסלל לנו דרך נעימה, דרך קלה בלמוד תורה הקדושה (עין שיחות הר"ן, סימן עו), שדעתו היא, שיקבע כל איש ישראלי לעצמו שעורים קבועים בתורה הקדושה כסדרן דיקא, להתחיל מההתחלה, ולא יחזור עד שייסימו כלו, אז יתחיל עוד פעם, למשל, שיתחיל שיעור במשניות, ולא יחזור עליו, רק ילמד כל הששה סדרים, וכשיסיים אז יתחיל עוד פעם, וכן שיעור בש"ס, להתחיל ממסכת ברכות, ולא יחזור עליו כ"אם ילמד דף אחר דף, עד שייסיים כל הש"ס כלו, וכן בארבעת חלקי שלחן-ערוך יתחיל מהתחלת ארץ-חיים, עד שיזכה לסיים יורה-דעה ואבן-העזר וחשן-משפט, יתחיל עוד פעם, וכן בזהר הקדוש ותקונים ובמדרשים וכו' וכו'.

וספר עצמו הרבה הרבה בענין זה, שטוב ללמד במהירות ולבלי לדקדק הרבה בלמודו, רק ללמד בפשיטות ובזריזות ולבלי לבלבל דעתו הרבה בשעת למודו מענין לענין, רק יראה להבין הדבר בפשיטות במקומו; ואם לפעמים אינו יכול להבין דבר אחד, אל יעמוד הרבה שם, ויניח אותו הענין וילמד יותר להלן, ועל-פי-כך ידע אחר-כך ממילא מה שלא היה מביין בתחלה כשילמד כסדר בזריזות להלן יותר, ואמר, שאין צריכים בלמוד רק האמירה לבד, לומר הדברים כסדר, וממילא יבין, ולא יבלבל דעתו בתחלת למודו, שירצה להבין תכף, ולא יבין כלל, רק יכניס מוחו בהלמוד ויאמר כסדר בזריזות, וממילא יבין; ואם לא יבין, תכף יבין אחר-כך, ואם ישארו איזה דברים, שאף-על-

פִּי־כֵן לא יוכל לעמד על כּוֹנְנָתוֹ – מה בכך, כּי מַעֲלַת רבוי הלמוד עולה על הכל, וכמו שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (עבודה-זרה יט ע"ב): לְגַמֵּר וְהָדַר לְסֵבֶר; וְאֶף-עַל-גַּב דְּלֹא יָדַע מַה קָּאָמַר, שְׁנֹאָמַר (תהלים קיט, כ): "גָּרְסָה נַפְשִׁי לְתַאֲבָה"; כּי על ידי רבוי הלמוד, שִׁילְמַד בְּמַהִירוֹת וַיִּזְכֶּה לְלַמֵּד הַרְבֵּה, עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לַעֲבֹר כְּמֵה פְעָמִים אֵלּוּ הַסְּפָרִים שְׁלֹמֵד לְגַמְרָם וְלַחְזֹר וְלַהֲתַחִיל וּלְגַמְרָם פְּעַם אַחֵר פְּעַם, וְעַל-יְדֵי-זֶה מְמִילָא יִבִּין בְּפַעַם הַשְּׁנִי וְהַשְּׁלִישִׁי כֹּל מַה שֶּׁלֹּא הָיָה מִבֵּין בְּתַחֲלָה. וְדַבֵּר הַרְבֵּה מְאֹד בְּעֵנִין זֶה.

וּבְקִאֲמַת הוּא דֶּרֶךְ וְעֵצָה טוֹבָה מְאֹד בְּעֵנִין הַלְמוּד, כּי עַל-יְדֵי-זֶה יְכוּלִים לְזַכּוֹת לְלַמֵּד הַרְבֵּה מְאֹד לְגַמֵּר כְּמֵה וּכְמֵה סְפָרִים, וְגַם יִזְכֶּה לְהִבִּין הַדְּבָרִים יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר הָיָה לוֹמֵד בְּדַקְדּוּק גְּדוּל, כּי זֶה מִבְּלָבֵל מְאֹד מִן הַלְמוּד; וּכְמֵה בְּנֵי-אָדָם פָּסְקוּ מִלְמוּדָם לְגַמְרֵי עַל-יְדֵי רַבּוּי הַדְּקָדוּקִים שְׁלָהֶם, וּמֵאוּמָה לֹא נִשְׂאָר בִּידָם, אֲבָל כְּשִׁיגִיל עֲצָמוֹ לְלַמֵּד בְּמַהִירוֹת, בְּלִי דַקְדּוּקִים הַרְבֵּה, הַתּוֹרָה תִּתְקַיֵּם בִּידּוֹ וַיִּזְכֶּה לְלַמֵּד הַרְבֵּה מְאֹד – גְּמָרָא, וּפּוֹסְקִים כְּלָם, וְתוֹרָה נְכִיאִים, כְּתוּבִים, וּמְדַרְשִׁים, וּסְפָרֵי הַזֵּהר, וְקַבְלָה וּשְׂאָר סְפָרִים.

וְהִנֵּה בְּוֹדָי מִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּחֻמּוֹת, וְאֵינוֹ מְסַתְּכֵל עַל אַחֲרִיתוֹ וְתַכְלִיתוֹ הַנִּצְחִית – בְּוֹדָי כֹּל אֵלּוּ הַדְּבָרִים הֵם אֵךְ לְמוֹתֵר אֲצֵלוֹ, כּי הוּא רוֹצֵה לְהִיּוֹת לְמֶדֶן וְגֵאוֹן וְרֹאשׁ יִשִּׁיבָה וְלִהְיוֹת שְׁמוֹ וְרִיחוֹ נוֹדֵךְ בְּכֹל הָאָרֶץ, וְדוּמָה בְּמַעֲשָׂיו לְאַנְשֵׁי דוֹר הַפְּלָגָה,

הבונים מגדל וראשו בשמים, ועקר סבת מעשיהם הוא מה שכתוב אחר-כך: ונעשה לנו שם; ככתוב בזהר הקדוש (ח"א כה ע"ב) על פסוק (בראשית ב, ד): אלה תולדות השמים והארץ; שחמשה מינים יש בערב רב, ומן השלישי שבהם הוא הנקרא פת גבורים, דעליהו אתמר (שם ו, ד): "המה הגברים אשר מעולם אנשי השם"; ואינון מסטרא דאילין דאתמר בהון (בראשית יא, ד): "ויאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל וגו' ונעשה לנו שם" וגו', ונעשה לנו שם בכנין בתי-כנסיות ובתי-מדרשות, ושון בהון ספר-תורה ועטרה על רישיה, ולא לשמה אלא למעבד להון שמא וכו'; עין שם. ועל כן דבריו הקדושים והתמימים והאמתיים של רבנו ז"ל, הם אצלו ללעג ולקלס, ואינו חפץ לקבלם, ועוד חולק על זה ומונע אחרים, אבל אלו התמימים והישרים, אשר מסתכלים היטב היטב על אחריתם ומתבוננים היטב היטב, אשר לא לעולם יחיה האדם, ויבוא ויגיע היום והשעה והרגע, שיצטרך להפשיט גופו וכו', ונשמתו תעלה אל-על, אליהם תטף מלתי, יערף כמטר לקחי, תזל כטל אמרתי (דברים לב, ב).

כי זה דבר ידוע, אשר כל בחור וכל אברך רצונו להיות מתמיד גדול ולזכות לסים כל הש"ס וארבעת חלקי שלחן-ערוך וכו' וכו', אך עקר המניעה הוא מרבוי חכמות, שתכף-ומיד כשפותח את הגמרא, רוצה לירד עד עמקה ולהבין על-פי כל דברי הראשונים וכו', ומחמת שעל-פירוב הבחורים עדין אינם

סדר דרך הלימוד

יג

מוכּנים לירד לעמקה וכו', כי עדין לא השתלמו כלל בבקיאות וכו', ובפרטיות בעתים הללו, שעובר על בחורים מה שעובר וכו', מרבוי הזהמה שהתפשטה בעולם וכו', ועל-ידי-זה אין מחם בשלמות כלל לירד לעמקה וכו', ועל-כן מאחר שאינם מבינים תכף-ומיד מה שלומדים בפרטיות על-פי שיטות של הראשונים וכו', על-ידי-זה מתרחקים מהלימוד לגמרי, וגם מה שלומדים הוא רק מעט דמעט, כאלו כפאו שד מאימת הראש-ישיבה וכו', אבל על-פי-רב מתבטלים לגמרי, כידוע דבר זה לכל המודה על האמת.

וכבר צעקו על זה הקדמונים - עין בספר 'ארחות-צדיקים' לקדמון אחד (בשער כו, מעלת התורה), וזה לשונו: 'בדור הזה נשתכחה התורה, מחמת כי הלומדים הללו סבורים לעשות כמו הראשונים להחזיק בפלפולים, אך אינם דומים לחכמי צרפת כלל וכלל, שלכם היה פתוח כאולם, ותורתם היתה אמנותם. והיו ממיתים עצמם עליה יומם ולילה, לכן השיגו וידעו בפלפולם; אבל עכשו אינם יודעים כן, אלא מבלבלים זה את זה, ומבטלין רב היום ועוסקין באותו לימוד כחצי יום, והלימוד שלהם עראי דעראי והבטול קבע. וכל אחד רוצה ללמד תוספות וכל חדושים וחדושי דחדושים קדם שידע צורת התלמוד, אם-כן איך יצליחו? כי כבר אמרו חכמינו ז"ל (עבודה זרה יט ע"א): לעולם ליגרס אינש ואף-על-גב דמשפח, ואף-על-גב דלא ידע מאי קאמר, וכן אמרו חכמינו ז"ל (שבת סג ע"א): מעקרא ליגמר

אינש, וְהִדְר לְסִבְר. וְכַל זֶה אֵינָם עוֹשִׂים עִתָּה, רַק תִּכְף וּמִיד רוּצָה לִירֵד לְעַמֵּק הָעֲנִיָּן וְכוּ', וְעַל-כֵּן מֵרַב טֵרַח הַלְמוּד - הָעֵינִין וְהַפְּלוּל - רַבִּים פּוֹרְשִׁים מִן הַלְמוּד לְגַמְרֵי וְכוּ', וְאִם הָיוּ מֵרַגְלִים אֶת עֲצָמָם בְּדֶרֶךְ שֶׁהוֹרוּ אוֹתָנּוּ חֲכָמֵי הַתְּלִמוּד לְחֹזֵר בְּמִשְׁנֵיּוֹת וְגַמְרָא בְּפִשְׁיטוֹת לְסִיָּם בְּכָל יוֹם וְיוֹם כֶּךָ וְכֶךָ פְּרָקִים וְכוּ', אֲזִי מֵרַב הַחֲזָרָה הָיוּ בְּקִיָּאִים בְּכָל הַתְּלִמוּד בְּזִמְנֵי קֶצֶר, וְכֵן הָיָה נִכְנָס בֵּהֶם חֲשֵׁק לְלַמֵּד, וְהָיוּ מֵתְאַוִּים לְלַמֵּד תְּמִיד, כִּי הָיָה לָהֶם לֵב לְהִבְיִן בְּקַל, וְהָיָה אָדָם יָכוֹל לְלַמֵּד לְעוֹלָם, נִים וְלֹא נִים, תִּיר וְלֹא תִיר, וְהָיוּ מוֹסִיפִים בְּכֶךָ יִרְאֵת-שְׁמַיִם שְׁלֵמָה, וְגַם הָיוּ מֵתְרַבִּים הַתְּלִמִּידִים, וְהָיוּ עוֹסְקִים תְּמִיד בַּתּוֹרָה; אֲבָל עִתָּה מֵרַב טֵרַח הַשְּׂמוּעוֹת נַעֲשִׂית עֲלֵיהֶם הַהֲלָכָה כַּמֶּשָׁא כְּבֹד, וְלֹא יוֹכְלוּ עוֹד לְהִבִּיט בָּהּ, וּמִתּוֹךְ כֶּךָ עוֹסְקִים בְּשִׁגְעוֹן בְּלִיצָנוֹת, וּמִבְּלָבְלִין וּמִבְּטָלִים וְעוֹסְקִים בְּמִינֵי תַחֲבוּלוֹת, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שְׂאִין לָהֶם יִרְאֵת-שְׁמַיִם וְכוּ' וְכוּ'; עֵינֵי שָׁם.

וְכַל זֶה נִכְתָּב בְּסִפְר לְפָנַי כַּמָּה מֵאוֹת שָׁנִים, מִכָּל-שֶׁכֵּן וְכַל-שֶׁכֵּן מֵה נֹאמַר אֲנִי בְּדוֹרוֹתֵינוּ אֵלֶּה, אֲשֶׁר הַחֲשֵׁף נִתְּפֶשֶׁט בְּעוֹלָם מֵאֵד מֵאֵד, וְהַפְּרִיצוֹת וְהַתְּאוּוֹת רַעוֹת עוֹשִׂים פְּרָצוֹת בְּנִשְׁמוֹת נַעֲרֵי יִשְׂרָאֵל, וְנִכְשָׁלִים בְּמָה שֶׁנִּכְשָׁלִים וְכוּ', וּבְפִרְטִיּוֹת בְּפָגַם הַבְּרִית - הוֹצָאת זֶרַע לְבִטְלָה - רַחֲמָנָא לִיצְלָן, עַד שֵׁישׁ הַרְבֵּה, שֶׁנִּפְלוּ כְּבֹד בְּעַמֵּק הָרַע הַזֶּה, אֲשֶׁר כְּבֹד קָשָׁה וְכְבֹד לָהֶם לְצִאת מִזֶּה הַחֲטָא הַמְּגַנֵּה, וְנוֹפְלִים בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, רַחֲמָנָא לִיצְלָן, וּמִחֵם מִבְּלָבְלֵי מֵאֵד מֵאֵד, וְלָבָם סִחְרָחֵר, וּמֵלֵא עַקְמִימוֹת וְקִשְׁיּוֹת

וכו', בודאי אינם מכשרים כָּלֵל תַּכְף-וּמְיָד לִירֵד לְעַמֵּק הָעִיּוֹן לְהַבִּיֵן הַכֵּל, כִּי מַחֵם פָּגוּם מְאֹד מְאֹד, רַחֲמֵנָא לִיצְלָן, אֲךָ מַחֲמַת שְׂמֵבֶלְבֵּלִים אוֹתָם לְלַמֵּד בְּעִיּוֹן וְכוּ', וְאִין לָהֶם אֶת הַכֵּלִים לְזַה מַחֲמַת זֶה הֵם מִתְרַשְׁלִים מְאֹד מְאֹד מִלְמוּד תּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, כִּי הַכֵּל כָּבֵד אֲצֵלָם, עַד שְׂמֵבֶטְלִים אֶת רַב הַיּוֹם בַּפֶּטְפוּטֵי דְבָרִים בְּטָלִים עִם גְּמָרָא פְתוּחָה, וְהַבְּטָלָה מְבִיאָה לִידֵי שְׁעָמוּם (כְּתוּבוֹת נט ע"א). וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּעֶצְמוֹ נוֹפְלִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי אִין יִצָּר הָרַע שׁוֹלֵט אֲלֵא בְּמִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּטָל, וְנִתְמַרֵּר לְבָם יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכוּ'. וְכַשְׁבָּא סוֹף הַיּוֹם, בְּשַׁעָה שְׁצָרִיכִים לַעֲשׂוֹת חֲשׁוּבוֹן-הַנֶּפֶשׁ – מַה עָשִׂיתִי וּפְעַלְתִּי בְּזֶה הַיּוֹם וְכוּ', עַל-פִּירֵיב תִּמְצָא, שְׂאִין בִּידָם אֲפֵלוּ פָּרַק מִשְׁנִיּוֹת אֶחָד לְיוֹם וְדָף גְּמָרָא שְׁלָם לְיוֹם וְסִימֵן אֶחָד שְׁלַחֲן-עֲרוּךְ לְיוֹם וְכוּ'. וְכֵן זֶה מְרַבּוּי חֲקָמוֹת שֶׁל רַבּוּי אוֹר תַּכְף-וּמְיָד לִירֵד לְעַמֵּק הָעִיּוֹן וְכוּ', וּבִין כֶּף עוֹבְרִים הַיָּמִים וְהַחֲדָשִׁים וְהַשָּׁנִים שֶׁל יָמֵי הַנְּעוּרִים בְּהֶבֶל וְרִיק וְכוּ', וּמְכַל-שֶׁכֶן שְׂאִינָם זוֹכִים לְסִיִּם פַּעַם אַחַת עַד יָמֵי חֲתוּנָתָם שֶׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה וְש"ס וְאַרְבַּעַת חֻלְקֵי שְׁלַחֲן-עֲרוּךְ וְכוּ', וְאַדְרָבָה! עוֹד לֹא עוֹלָה עַל דַּעְתָּם, שִׁיכוֹלִים לְהַגִּיעַ לְזֶה אִם יִתְנַהֲגוּ בְּדָרְךָ הָאֵמֶת הַזֶּה, שְׁגָלָה לָנוּ רַבּוּנוּ ז"ל, לְלַמֵּד הַרְבֵּה בַּפְּשִׁיטוֹת, וְיִהְיוּ רְגִילִים לומר הַרְבֵּה, כְּנ"ל.

ועל-כֵּן, אחי הַיָּקָר, אֵיעֲצֶךָ וְיִהְיֶה הַשֵּׁם עִמָּךְ, שְׂמֵלְכֵד הַשִּׁיעוּר, שִׁישׁ לָךְ בִּישִׁיבָה [כִּי אֶת הַשִּׁיעוּר הַזֶּה תִּקַּח לְשַׁעוֹר עִיּוֹן וְתַחֲזוֹר עָלָיו פְּעָמִים אִין מְסַפֵּר, וְכֵן מַה שִׁיקָשָׁה לָךְ שְׂאֵל נָא אֶת

הראש־ישיבה והמשגיח וכו' - שתקבע לעצמך שעור פשוט בלימוד משניות כסדרן, שתפתח את המשניות מתחלת ברכות וכו', ותתחיל לחזור בזריזות פרק אחר פרק, מסכת אחר מסכת, ואף שבתחלה יקשה עליך הרבה דברים, אל תסתכל על זה כלל, רק להתמיד מאד מאד כסדרן, ואם תתנהג כך, אז ברכות הימים והשנים תהיה בקי בששה סדרי משנה, וכן תקבע לעצמך שעור פשוט בש"ס לפתח במסכת ברכות, ותתחיל לומר בזריזות דף אחר דף וכו', עד שתזכה לסיים, וכן בלימוד שלחן-ערוך וכו' וכו', ואף שבתחלה יהיה הלימוד עליך לעל כבד ולמשא, וביותר שיעשו ממך ליצנות - גם זה נקרא לימוד וכו' וכו', וכדומה פתויים שונים מה שהבעל-דבר יקים עליך וכו', אתה, בני חביבי, אחי חמדת לבבי! חוס על נפשך להגות בתורה יומם ולילה בדרך זה, ואז על-ידי רבוי החזרה ורבוי ההרגל, שתרגיל את עצמך כבר בימי נעוריך, אז תאחז כבר בזה כל ימי חיך. וזכור תזכור, כי עקר עסק התורה צריך להיות לשם אל עולם, לימוד לשמה, לשם נשמתו - "באורך נראה אור" (תהלים לו, י); וכמו שהלחם הוא מזון הגוף, כן ממש "לכו ליחמו בלחמי" (משלי ט, ה) - התורה היא מזונא דנשמתא (עין לקוטי מוהר"ן, חלק ב, סימן ח). ועל-כן למה תיגע כל כחך על מזון גופך, ולא תיגע על מזון נשמתך, חיות נפשך, להאירה באור החיים, כי כל דבור של התורה הוא ממש מזון נפשך לנצח נצחים.

סדר דרך הלמוד

יז

ועין בתקוני זהר הקדוש (בהקדמה, דף יד ע"ב): 'כל צדיק וצדיק אית ליה עולם בפני עצמו, וכל מאן דזכה להלכה חד ירית עלמא חד, כל שכן מאן דזכי למסכתא חדא, או לתרין, או לשתיין, דאתמר בהון (שיר השירים ו, ח): "ששים המה מלכות", דכל מסכתא מטרוניתא איהי בגרמה, זכאה איהו מאן דירית לה בהאי עלמא וכו'; עין שם. הינו אשרי מי שזוכה לסים מסכת אחת, שהוא יורש עולם אחד, מכל-שכן כשזוכה לסים כל השיתין מסכתות, שנכלל בשכינה, שהיא המלכות וכו', ומקבל אצל אנשי שלומנו בשם רבנו ז"ל, אשר מי שזוכה לסים ש"ס, ממשיך על עצמו צלם אלקים. וזהו עקר השמחה והחדוה בכל העולמות, ואין עוד שמחה כזו כשזוכה לסים מסכת אחת, וכמאמר אביי (שבת קיח ע"א): 'תיתי לי דכי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתא עבידנא יומא טבא לרבנן'. ועין בשלחן ערוך (יורה דעה, סימן רמו, סעיף כו, בדברי הרמ"א): 'כשסיים מסכתא, מצוה לשמח ולעשות סעדה, ונקראת סעדת מצוה', ומקורו בפסיקתא (זוטא פ'רשת צו): 'כל המשלים מסכת - צריך לעשות יום טוב'; כי זהו עקר החדוה והנעם בהעולם הזה ובהעולם הבא, כשזוכה לשקד על דלתי התורה, גמרא ופוסקים בדרך וסדר של רבנו ז"ל, ללמד בזריוות כסדרן דיקא.

ועל כן, חמדת לבבי, העקר תראה להוציא את עצמך מהדמיון, ודע לך, שכל דבור של תורה ותפלה, זהו מזונך לעלמא דאתי, 'אם למדת תורה הרבה, נותנים לך שכר הרבה'

(אבות ב, טז), וְאֵל תִּחְשָׁב אַחֲרֶת. וּכְכֹר אָמַר רַבְנוּ ז"ל (שיחות הר"ן, סימן כג): 'אֲשֶׁרֵי מִי שְׂאוּכַל בְּכָל יוֹם כַּמָּה פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת וְשׁוֹתָה אַחַר כֶּךָ כַּמָּה קִאֲפִיטְלָךְ תִּהְלִים וּמִתְלַבֵּשׁ בְּמִצְוֹת', וְרַק זֶה הֵם אַרְיכוֹת יְמִיךָ לְעֵלְמָא דְאַתִּי, וְעַל כֵּן לְמָה תְּצִיֵת אֶת הַבְּעַל דְּבַר, שְׂמִתְלַבֵּשׁ עַל יְדֵי שְׁלוּחֵיךָ, שְׂזָה אֵינּוּ נִקְרָא לְמוֹד אוֹ כְּדוּמָה, כִּי כְּכֹר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (עבודת ה' יט ע"א): 'לְעוֹלָם לִיגְרִיס אֵינִישׁ וְאָף עַל גַּב דְּמִשְׁכַּח וְאָף עַל גַּב דְּלֹא יָדַע מֵאֵי קְאָמְר' וְכוּ'; עֵינַן שָׁם. וּבְזֶהֱרַק הַקְּדוּשׁ (קְדוּשִׁים פה ע"ב): 'אֵיִת מֵאֵן דְּלְעֵי בְּאוּרִיתָא וּמְגַמְגֵם בְּהָ בְּגַמְגוּמָא דְּלֹא יָדַע, כָּל מְלָה וּמְלָה סְלִקָא לְעֵילָא וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲדֵי בְּהֵאֵי מְלָה' וְכוּ'; עֵינַן שָׁם. וּבִפְרָטִיּוֹת שְׂעַל יְדֵי רַבּוּי הָאֲמִירָה תִּזְכָּה, שְׂיִפְתַּח מַחְךָ וְדַעְתְּךָ, וְזִכּוֹר מֵאֲמָרֵם ז"ל בְּמִדְרָשׁ (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה ב, ו): 'בְּזִכּוֹת הַתּוֹרָה וְלוֹמְדֶיהָ יִנְצַל הָעוֹלָם'; וּמִי יוֹדַע, אוֹלֵי עַל יְדֵי שְׂאֵתָה תִּקְבַּע לְעִצְמְךָ חֵק קְבוּעַ לְטַחוֹן בְּפִתְגָמֵי דְּאוּרִיתָא בְּכָל יוֹם וְיוֹם – מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ – כְּסִדְרָן, תִּזְכָּה לְהַצִּיל אֶת כָּל הָעוֹלָם. וּבִתְנָא דְּבֵי אֵלֶיהוּ (זוֹטָא, פֶּרֶק א') אֵיִתָּא: 'כִּיּוֹן שְׂקָרָא אָדָם תּוֹרָה וּנְבִיאִים וּכְתוּבִים, וְשְׁנָה מִדְרָשׁ, הֵלְכוֹת וְאֲגָדוֹת, וְשְׁנָה הַגְּמָרָא וְשְׁנָה הַפְּלְפוּל לְשִׁמָּה – מִיַּד רוּחַ הַקְּדֹשׁ שׁוֹרָה עָלֶיךָ' וְכוּ'; עֵינַן שָׁם.

אָחֵי הַיָּקָר, פְּטוּטֵי שְׁטוּתִים וְהִבְלִים שֶׁל בּוֹרִים וְרִיקִים תַּעֲמִיד כְּנֶגֶד אוֹרוֹת נְשָׁגְבִים כְּאֵלוֹ; מֵה לָךְ לְצִיֵת לְאוֹתָם שְׂאוּמָרִים לָךְ, שְׂאִין זֶה לְמוֹד וְכְדוּמָה וְכוּ'? ! יְכוּא הַיּוֹם, וְנִצְטַרְךָ לְהַכְנִס בְּפִלְטִין הַמְּלָךְ, וְשָׁם "וְעַט זִיךָ אִפּ זִכְנֵךְ דִּי יִחַפֵּשׁ

סדר דרך הלמוד

יט

הַפְּרָקִים מְשֻׁנּוּת וְדַפִּים גְּמָרָא וְסִימָנִים שְׁלַחַן עָרוּף וְקַאפִּיטְלִיךְ תְּהֵלִים וְוַאס מִיר הָאבֵן אַרְיִין גִּיכְאֶפֶט [שְׁחַטְפָּנוּ] בְּזֵה הָעוֹלָם הָעוֹבֵר, הַמְּלֵא הַבְּלִים וְהַבְּלִי הַבְּלִים". וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל בְּמִדְרָשׁ (קֹהֶלֶת רַבָּה ו, יג): 'הוֹאִיל וְהֵבֵל הֵם יָמֵיו שֶׁל אָדָם וְכִצֵּל הֵם, מַה הִנָּאָה יֵשׁ לוֹ בְּחַיִּים? אֲלֵא יִתְעַסֵּק בְּדַבְרֵי תוֹרָה, שְׂכַלְן חַיִּים, וְיִתְמִיד בְּשִׁקִּידָה נוֹרָאָה כָּל הַיּוֹם וּבְכָל עֵת שְׂיֵשׁ לוֹ זְמַן פְּנוּי'; וְכִמוּ שְׂאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (ירושלמי בְּרֻכּוֹת, פָּרָק ט', הִלְכָה ה'): 'מַה הַתִּינוּק הַזֶּה צָרִיךְ לִינֹק בְּכָל שְׁעָה שְׁבִיּוֹם, כִּף כָּל אָדָם שְׁבִי־שְׂרָאֵל צָרִיךְ לִיגַע בְּתוֹרָה בְּכָל שְׁעוֹת שְׁבִיּוֹם' וְכוּ'; עֵינֵי שָׁם. וְאֵל תַּחֲשֹׁב, שְׂיֵשׁ אִיזוֹ עֲבוּדָה גְּדוּלָה מִתּוֹרָה. כִּי כָּבֵר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (ירושלמי פֶּאֱהָ, פָּרָק א'): 'אֶפְלוּ כָּל מַצּוּוֹתֶיהָ שֶׁל תּוֹרָה אֵינֵן שְׁווֹת לְדָבָר אֶחָד מִן הַתּוֹרָה' וְכוּ'; עֵינֵי שָׁם.

וְצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת בְּלִמּוּד תּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה לְלַמֵּד בְּתִשְׁוֹקָה חֲדָשָׁה, וְתִהְיֶה חֲבִיבָה עָלָיו תְּמִיד, כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (עֲרוּבִין נד ע"א): 'דְּבָרֵי תּוֹרָה חֲבִיבִין עַל לּוֹמְדֵיהֶם כָּל שְׁעָה וְשְׁעָה כְּשְׁעָה רֵאשׁוֹנָה'; וְאִף שְׁעֵבֵר עָלֶיךָ עַד עֲכָשׂוּ מַה שְׁעֵבֵר, בְּפֶרֶט בְּפֶגֶם הַבְּרִית - הוֹצָאת זֶרַע לְבִטְלָה וְכוּ' וְכוּ' - אֵל תִּפּוֹל בְּדַעְתְּךָ כָּלָל! וְעַל יְדֵי שְׁתַּצִּית אֶת רַבְּנוּ ז"ל, וְתִקְבַע לְעַצְמְךָ קַבִּיעוֹת חֲזָקָה בְּשַׁעוֹרִים אֵלּוּ לְחֹזֵר הַרְבֵּה כְּסִדְרָן לְמוֹדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה - אֵין לָךְ כָּבֵר מִמָּה לְפַחַד, כִּי נִשְׁמַתְךָ תִּהְיֶה מְסַבֶּכֶת עִם פְּרָקִים מְשֻׁנּוּת וְדַפִּים גְּמָרָא וְסִימָנִים שְׁלַחַן עָרוּף וְכוּ' וְכוּ'. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (ירושלמי ראש השָׁנָה, פָּרָק ד', הִלְכָה ח): 'כִּיּוֹן

שקבלתם עליכם על תורה, מעלה אני עליכם כאלו לא חטאתם מימיכם. ואמרו (מנחות קי:): 'כל העוסק בתורה, אינו צריך לא עולה ולא חטאת ולא מנחה ולא אשם, כי התורה מקשרת את האדם אליו יתברך. וכמו שאמרו חכמינו ז"ל (חגיגה ג' ע"ב): 'מה דרבן זה מכונן את הפרה לתלמיה, אף דברי תורה מכוננין את לומדיהן מדרכי מות לדרכי חיים' וכו', כדאיתא במדרש (במדבר רבה יד, ט): 'נקראת התורה אור, שהיא מאירה את האדם מה יעשה, ולפי שהתורה מלמדת את האדם כיצד יעשה רצון המקום, לפיכך שכר התלמוד גדול'. ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות למוד סימן ט): 'כל ידיעה במשפטי התורה – הן מצוות שבין אדם לחברו והן מצוות שבין אדם לקונו – הידיעה הזאת בעצמה היא הצלחת הנפש'; כדאיתא במדרש (דברים רבה ד, ד): 'הנפש והתורה נמשלו בנר. הנפש, דכתיב (משלי כ, כז): 'נר ה' נשמת אדם'; והתורה, דכתיב (שם ו, כג): "כי נר מצוה ותורה אור". אמר הקדוש ברוך הוא לאדם: הנה נרי בידך ונרך בנדי, אם שמרת את נרי, אני משמר את נרך, ואם כפיתה את נרי, אני מכבה את נרך' וכו'; וכאשר תתמיד בתורה, תאיר עליך אורו יתברך, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (סוטה כא ע"א): 'תלה הכתוב את התורה באור לומר לך מה אור מגן, אף תורה מגנה, "בהתהלךך תנחה אתך" (משלי ו, כב) – זה העולם הזה. "בשכבך תשמר עליך" – זו מיתה'.

ועל פן רב בני הנעורים הבחורים, ואפלו האברכים אחר חתנתם, מתרשלים בלמוד – הכל נמשך מחמרות יתרות לעשות

סדר דרך הלמוד

כא

הכל בהדור רב (עין לקוטי הלכות, קריאת התורה, הלכה ו', אות ו'). וכן הלמוד רוצה ללמד בעיון רב ובהבנה טובה, ואם לא – נספם בדעתו הפגומה, שאין זה למוד כלל, ויען שאין מוחו מוכן ללמוד כזה, שהוא מציר לעצמו, על כן אינו לומד כלל. וכן הדבר נוהג אצל בעלי בתים או זקנים, שעברו עליהם בימי חייהם צרות ונסיונות רבים, ומרב בלבולים וטרדות ועסקים שעוברים עליהם, נספם בדעתם: קיין למדן וועל איך שוין ממילא נישט זיין [למדן ממילא אני לא אהיה], ועל כן למה לי ללמד, וככה תמורת הלמוד קורא עתונים וספרים חיצוניים ומקבל השקפתו בחיים מלצים וכופרים ונואפים, ורחמנא ליצלן, וביין כך וביין כך מבלה את הזמן היקר, אשר בכל רגע מלבש בו אורו ותברך, אם יזכה להסתכל ולהתבונן בו.

ובאמת כשיזכה לישוב הדעת, הלא בין היום וביין מחר עלי לעזוב את זה העולם, ומה אשיב לשולחי דבר, כשישאל לי שומר הפתח: ערך מקרא שקרית, משנה ששנית וכו', ומה גם שכבר אמרו חכמינו ז"ל (כתבות נט ע"א): 'הבטלה מביאה לידי זמה, הבטלה מביאה לידי שעמום' (שג"ע); אבל אם זוכים להרגיל את עצמו ללמוד בדרך רבנו ז"ל, בתמימות ובפשטות – אז לעולם ירצה ללמד, ואם נעשה לו איזה בלבול וטרדא, אינו נופל בדעתו, רק מחכה שיעבר מעליו הבלבול או הטרדא, ואז ממשיך דרכו בלמוד עוד ועוד, כי הוא יודע, אשר רק זהו חלקו לנצח נצחים, וכל משנה או קפיטל תהלים או פרוטה לצדקה או דבור שדבר לפניו יתברך ברגע זה, לעולם לא יאבד, ואף שכבר שכח

מה שלמד ברגע ההוא, מה בכך? ! הרגע אינו נאכד, רק כל יום וכל שעה וכל רגע עולה למעלה, כי הימים הם ספירות רוחניות אלקותיות יתברך, ושום דבר אינו נאכד לעולמי עד ולנצח נצחים.

ועל כן כשאתה בא לביתך אחרי עבודה קשה, שעבדת כל היום, פתח את המשניות ותאמר כמה פרקים וכן את הגמרא והשלחן ערוך וכו' – כל מה שתבחר. ואם תאמר, שהדבר הזה הוא רק חוכא וטלולא, ואין זה נקרא למוד כלל – האם בשביל שאינך מבין הכל תשליך הכל אחר כתפך ותקח בידך יותר טוב עתון? או תפתח את הרדיו או תשב במסכת מושב לצים ותדבר פטפוטי דברים בטלים וכו' וכו'? ! אדרבה! אם תרגיל את עצמך בדרך זה, תזכה להרגיש סוף כל סוף כל מיני אורות בלמוד תורה הקדושה, וכמו שאמרו חכמינו ז"ל (יבמות ק"ז ע"א): כתיב (משלי כז, י): "כמים הפנים לפנים, כן לב האדם לאדם" – בדברי תורה כתיב. ופרש רש"י: 'לפי פנים ולב, שאתה נותן עליה לבך, עומד עליה' וכו', ע"ן שם. ואמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן, סימן י"ז): 'כשהתורה תראה לך אהבה, אז לא תרצה שום שכר עולם הבא, רק תרצה את התורה בעצמה' וכו'; ע"ן שם. כי כפי שאתה תראה פניך בתורה, כן התורה תראה אליך. ואמרו חכמינו ז"ל (גיטין מג ע"א): 'אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהן' וכו'; ע"ן שם. ואף שהדבר הזה בא לו בקשי רב, הן בחור, שנפגם, חס ושלום, הרבה מאד מאד בפגם הברית – הוצאת זרע לבטלה, רחמנא ליצלן, ומחו מבלבל מאד, ואין לו שום עצה

לשית לעצמו, והן לאברך, המטרד בפרנסה ועובד כל היום
 עבודה קשה, והן זקן, שכבר עברו ימיו עד עכשו בחושך –
 צריכים לזכור מאמרם ז"ל (סנהדרין ק' ע"א): 'כל המשחיר פניו על
 דברי תורה בעולם הזה, הקדוש ברוך הוא מביק זיוו לעולם
 הבא וכו', כל המרעיב עצמו על דברי תורה בעולם הזה, הקדוש
 ברוך הוא משביעו לעולם הבא וכו'; עין שם. ואמר (עבודה זרה
 ב:): 'לעתיד לבוא מביא הקדוש ברוך הוא ספר תורה ומניחו
 בחיקו ואומר למי שעסק בה, יבוא ויטל שכרו וכו'; עין שם.

ועל כן מדוע תפול כבר כל כך בדעתך? ומדוע לא תצית את
 רבנו ז"ל? וזכור תזכור, כי זה חלקך לנצח נצחים, וכשתרגיל את
 עצמך בדרך הקדוש והנורא הזה – דרך הלמוד של רבנו ז"ל –
 אז לעולם תהיה עסוק באיזה למוד או תורה נביאים כתובים או
 משניות, או גמרא או מדרש או שלחן ערוך או זהר הקדוש וכו',
 ואפלו כשתהיה על הדרך או תשב בחנות, יהיה לך מוכן תורה
 הקדושה, כי הלא נתברר לך, שרק זה חלקך לנצח נצחים.

והנה יש סבה גדולה מה שבני העולם מתרשלים מלמוד
 תורה הקדושה – מפאת מדת השכחה, שנטבעה בהרבה בני
 אדם, ובפריטיות אלו אשר נפלו במקום שנפלו והתלכלכו במה
 שנתלכלכו, ועל ידי זה קלקלו את מחם וכו', ואי אפשר להם
 לזכור מה שלמדו, ומאחר ששוכחים מה שלומדים, נדמה להם,
 שלריק יגיעם וטרחתם, ועל כן הם מתרשלים לגמרי, עד שיש

הרבה, שכל כך נפלו בשביל זה בדעתם, עד שאין פותחים מקרא, משנה, גמרא, מדרש וכו' וכו' – מרב שברון לבם וקצור רוחם, שהם שבורים בעצמם כחרס הנשבר ומתיאשים לגמרי מחייבם, ומכל שכן וכל שכן שפגם הוצאת זרע לבטלה עוקר את המוח, ועל ידי זה נכנס שכחה באדם, ומזה בא, שבחורים מתיאשים מלימוד, מאחר שתכף ומיד כשלימדו איזה דבר, שוכחים הכל; ובאמת אינו כן, כי איתא בדברי רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן כו): 'דע, שלעתיד מזכירין את האדם כל מה שלמד אף אם שכח'; עין שם. ומקורו הוא בשער המצוות להאר"י ז"ל (פרשת ואתחנן) וזה לשונו: 'בענין השכחה אשר באנשים, כי היא נותנת עצלות ותרדמה להמנע מעסק התורה באמרו, כי הנה, חס ושלום, נמצאים יגעים לריק ולבטלה, כיון שהכל נשכח מהם וכו' – דע לך וכו', ואף על פי ששוכח מה שלומד, אינו יגע לריק, חס ושלום, יען כי בעולם הבא ולעתיד לבוא יזכירו לו כל מה ששכח וכו'; עין שם. ובמדרש (קהלת רבה א, לד) איתא: 'זה שפוטה של תורה – שאדם לומד ומשכחה וכו', כי לטובתו אדם לומד תורה ושוכח, שאלו היה אדם לומד תורה ולא שכחה – היה מתעסק בתורה שמים ושלש שנים, וחוזר ומתעסק במלאכתו, ולא היה משגיח בהם לעולם כל ימיו, אלא מתוך שאדם לומד תורה ושכחה, אינו מזיז את עצמו מדברי תורה'; עין שם.

סדר דרך הלמוד

כה

וספר רבנו ז"ל, משל נאה על זה הענין, על הלומד תורה ושוכח, ששכרו אנשים למלאות חביות, והחביות היו נקובים, וכל מה שהיו שופכים לתוך החביות, נשפך לחוץ, והטפשים אמרו: הואיל ונשפך לחוץ, למה לנו ליגע ולמלאות, מאחר שאחר כך נשפך; אבל החכם אמר: מה לי בזה?! הלא פורעין לי על היום, ושכרי לא יקפח מכל יום ויום, כי אני משכר לימים, ומה לי אם נשפך?! כמו כן אף על פי ששוכח למודו, שכרו לא יקפח מכל יום ויום. ובאמת כשהאדם שוכח מה שלומד, אז כשבא ללמד עוד פעם, הוא לומדו בחשק חדש, כי נעשים אצלו חדשות לגמרי, כאלו לא למדם עוד בשום פעם. ובמדרש (בראשית רבה צו, ה): 'מה דגים הללו גדלים במים'; כיון שיוֹרדת טפה אחת מלמעלה – מקבלין אותה בצמאון כמי שלא טעמו טעם מים מימיהן, כך ישראל גדלין במים בתורה. כיון שהן שומעין דבר חדש מן התורה, הן מקבלין אותו בצמאון כמי שלא שמעו דבר תורה מימיהן; עין שם. כי בכל פעם נעשים אצלו חדשות לגמרי, ומה גם שאף ששוכח בכל פעם, על ידי רבוי החזרה, שזיכה לסיים פעם אחר פעם מקרא, משנה, גמרא, מדרש וכו' וכו' – סוף כל סוף יזכה, שהתורה תנתן לו במתנה, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (ירושלמי הוריות, פרק ג, הלכה ה): 'כל אותן ארבעים יום שעשה משה בהר, היה לומד תורה ומשכחה, ובסוף נתנה לו במתנה. כל כך למה? בשביל להחזיר את הטפשים' [וּפָרַשׁ בְּפָנַי מִשָּׁה', להחזיר את הטפשים, ששוכחים מה שלומדים, שלא יאמרו: מה לנו ליגע בחנם. והתשובה ממש, שהיה חוזר ולומד

אף שהיה משכח עד לבסוף, שנתן לו במתנה]. ואמרו (סנהדרין ק' ע"א): 'כל המרעיב עצמו על דברי תורה בעולם הזה, הקדוש ברוך הוא משיביעו לעולם הבא, שנאמר (תהלים לו, ט): "יריין מדשן ביתך, ונחל עדניך תשקם"; והוא על דרך אדם רעב, שאוכל בתאבון ובחשק גדול, וכל מה שהוא רעב יותר, כמו כן אוכל יותר - כמו כן בלימוד התורה צריך להרעיב את עצמו, כאלו עוד לא למד כלל, ובאפן הזה יזכה ללמד בחשק חדש בכל פעם, ועל ידי זה יזכה, שיאיר עליו אורו יתברך מעדנא דנחלא עלאה בעולם הבא, וזה יהיה שעשועיו ושכרו, כי שם בעולם העליון - יזכה להבין כל מה שלא זכה להבין בזה העולם, ומה גם שיאירו עיניו ברזים וסתרי הנסתרות שבהם. ועל כן אסור לפול בדעתו כלל, אם שוכח מה שלומד.

אתה, בני חביבי, התמד פסדרן לסיים ולטיל בכל מקומות התורה הקדושה - מקרא, משנה, בבלי, ירושלמי, תוספתא וכל המדרשים וספרי הזהר הקדוש והתקונים ורמב"ם, טור ושלחן ערוך וכו' וכו' - ואף שיש הרבה ענינים, שאינך מבין, ואתה שוכח - צריך שתדע, ששום דבר לא נאבד, ושם בעולם העליון, תזכה להשיג הפנימיות שבהם. ואמרו במדרש (קהלת רבה ב, א): רבי חזקיה בשם רבי סימון בר זבדי אמר: כל התורה שאתה למד בעולם הזה, הבל הוא לפני תורה שבועולם הבא, לפי שבועולם הזה אדם לומד ושוכח, אבל לעתיד מה כתיב תמן (ירמיה לא, לב): "נתתי את תורתך בקרבם"; ואמרו במדרש (תנחומא פרשת תבוא):

סדר הַרְף הַלְמוּד

כז

אָמַר רַבִּי אֲבָא: לֹא הִיְתָה הַתּוֹרָה צְרִיכָה לְנָתֵן לְיִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הַזֶּה; לָמָּה? – שֶׁהַכֹּל עֲתִידִין לְהִיּוֹת לְמַדִּין תּוֹרָה מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָם הַבָּא – לָמָּה נִתְּנָה לָהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה? – שֶׁכְּשֵׁיבּוֹא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְלַמְּדֵם בְּעוֹלָם הַבָּא, יִהְיוּ הַכֹּל יוֹדְעִים בְּאִיזוֹ פֶּרֶשֶׁה הוּא עֶסוּק; לְפִיכֶךָ "אִם שָׁמוּעַ" בְּעוֹלָם הַזֶּה, "תִּשְׁמְעוּ" לְעוֹלָם הַבָּא מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, עֵינֵי שָׂם. וְאָמְרוּ (בְּיַלְקוּט וְשַׁעֲיָה, רַמְזוֹ תַעֲט): 'אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: בְּעוֹלָם הַזֶּה יִשְׂרָאֵל לְמַדִּים תּוֹרָה מִבֶּשֶׁר וְדָם, לְפִיכֶךָ מִשְׁכַּחִין אוֹתָהּ. נִתְּנָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה שֶׁהָיָה בֶּשֶׁר וְדָם, וְכִשֶּׁם שֶׁבֶשֶׁר וְדָם עוֹבֵר, כֵּךְ לַמּוֹדוּ עוֹבֵר, שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי כג, ה): "הִתְעִיף עֵינֶיךָ בּוֹ וְאִינְנוּ"; אֲבָל לְעֲתִיד לְבוֹא אֵין יִשְׂרָאֵל לְמַדִּין אֲלֵא מִפִּי שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר (יִשְׁעִיָה נד, יג): "וְכֹל בְּנֵיךָ לַמּוֹדֵי ה'". וְכֵן הוּא אוֹמֵר (יְרֵמִיָּה לא, לג): "וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת אַחִיו", וְכִשֶּׁם שֶׁהָאֱלֹקִים חַי וְקַיִם לְעוֹלָם, כֵּךְ לַמּוֹדוּ, מֵה שְׁלוֹמְדִים מִמֶּנּוּ, אֵינָם שׁוֹכְחִים לְעוֹלָם. שֶׁנֶּאֱמַר (עוֹבְדֵיָה א, יז): "וַיִּרְשׁוּ בֵּית יַעֲקֹב אֶת מוֹרְשֵׁיהֶם", וְאֵין מוֹרְשֵׁיהֶם אֲלֵא תּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים לג, ד): "תּוֹרָה צִוָּה לְנוֹ מֹשֶׁה מוֹרְשָׁה".

וְעַל כֵּן אַל תְּפוֹל בְּדַעְתְּךָ שֶׁאַתָּה שׁוֹכַח, כִּי כֵן צְרִיךְ לְהִיּוֹת וְכֵן לְ"וְאֵל תֹּאמַר, בְּנֵי: "מֵאַחַר שֵׁשׁ כָּל כֵּךְ הִרְבֵּה לְלַמֵּד, אִם כֵּן מְתֵי אֲזַכֶּה לְהַגִּיעַ לְכֹל זֶה", כִּי כִּבֵּר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (וַיִּקְרָא רַבָּה יט, ב): 'מִי שֶׁטִּפֵּשׂ אוֹמֵר, מִי יָכוֹל לְלַמֵּד אֶת הַתּוֹרָה: נְזַיְקִין – שְׁלֹשִׁים פְּרָקִים, כָּלִים שְׁלֹשִׁים פְּרָקִים?; מִי שֶׁפָּקַח אוֹמֵר: הִרְיֵנִי

שונה שתי הלכות היום, שתי הלכות למחר, עד שאני שונה את כל התורה כלה' וכו'; עין שם. וכן הוא במדרש (במדבר רבה יב, יא): 'למה נמשלה תורה בתאנה? - שרב האילנות: הזית, הגפן, התמרה - נלקטים כאחת, והתאנה נלקטת מעט מעט; וכך התורה: היום לומד מעט, ולמחר - הרבה, לפי שאינה מתלמדת לא בשנה ולא בשנים וכו'; עין שם. ואמרו בספרי (פרשת עקב): 'תלמיד חכם למד שנים שלשה דברים ביום, שנים ושלושה פרקים בשבת שנים ושלוש פרשיות; נמצא עשיר לאחר זמן, ועליו נאמר (משלי יג, יא): "וקבץ על יד ירבה". וזה שאומר: היום איני לומד, היום איני שונה, למחר אני שונה (פרוש שדוהף בכל פעם: לא עכשו אלמד, רק לאחר זמן או למחר וכו') - נמצא אין בידו כלום, ועליו הוא אומר (שם י, ה): "נרדם בקציר" וכו'; עין שם.

ועתה, אחי חביבי, בני יקירי, אחרי כל האמת והתמימות והפשיטות האלה, ואחרי הישוב הדעת, שתישב את עצמך מה עשית עד עכשו וכו', ואיך נפגם מחך וכו' - ברח לך מכל הדמיונות והשקר והפתויים, שעוברים עליך, וברח לך אל תוך דלתי התורה, כאשר הורנו רבנו ז"ל, בתמימות ופשיטות גמורה - ללמד תורה לשמה לשם נשמתו, ולא בשביל כונה אחרת, רק לדבק נשמתו בו יתברך באהבה רבה ותשוקה עצומה, כי השם יתברך והתורה - אחד הוא, וכמו שאמרו חכמינו ז"ל, במדרש (שמות רבה לג, א): 'אמר הקדוש ברוך הוא לישאל: מכרתי לכם תורת, כביכול - נמכרתי עמה, שנאמר: ויקחו לי

סדר דרך הלמוד

כט

תְּרוּמָה; עֵינַי שָׁם. כִּי קוֹדֵשׁ בְּרִיךְ הִיא וְאוֹרִיתָא חַד הוּא (זוהר הקדוש, אחרי עג ע"א), כִּי הַתּוֹרָה הִיא הַיְכָלוֹת לְגִלּוֹי אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל כֵּן כְּשֶׁלּוֹמֵד הַתּוֹרָה בְּאַהֲבָה וּבְתַשׁוּבָה חֲזָקָה - זֶהוּ עֶקֶר שְׁלֵמוֹת הַלְמוּד. וְעֵינַי בְּסִפְרֵי (פְּרֻשֶׁת עֶקֶב): "לְאַהֲבָה אֶת ה' אֱלֹקֵיכֶם" (דְּבָרִים י"א, יג) - 'שְׁמָא תֵּאמֵר: הֲרִינִי אֶלְמַד תּוֹרָה בְּשִׁבִיל שְׂאֲקָרָא חָכָם, בְּשִׁבִיל שְׂאֲשֵׁב בִּישִׁיבָה, בְּשִׁבִיל שְׂאֲאָרִיךְ יָמִים לְעוֹלָם הַבָּא - תְּלַמּוּד לּוֹמֵר: "לְאַהֲבָה אֶת ה' אֱלֹקֵיכֶם" - לְמַד מִכָּל מְקוֹם, וְסוּף הַכְּבוֹד לָבוֹא, וְתַעֲשֶׂה לְעֶצְמְךָ שְׁעוּרִים קְבוּעִים בְּמִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מְדֻרָשׁ וְכוּ' וְכוּ' וְעוֹד מֵה שֶׁתְּבַחֵר, וְאִף שֶׁתַּחֲלֶה יִהְיֶה כְּבֹד עֲלֶיךָ דְּבָר זֶה מְאֹד, הֵן מִצַּד הַחֲמֵר שְׁלָךְ, כִּי אַתָּה רָגִיל עַד עַכְשָׁיו לְדַבֵּר דְּבָרִים בְּטָלִים וְלִיצְנוּת וְדַבּוּרִים שֶׁל מַה בְּכָךְ, וְעַכְשָׁיו, כְּשֶׁאַתָּה בָּא לְהַרְגִיל אֶת עֶצְמְךָ בְּתוֹרָה וְעִבּוּדֵת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא הַפֶּךָ טְבַעְךָ, עַל כֵּן בָּא לָךְ הַדְּבָר כָּל כֶּף בְּקִשֵׁי וְכוּ', וְהֵן מִסַּבֵּת הַלִּיצְנוּת מֵהַמְתַּנַּגְּדִים, שֵׁישׁ עַל דְּבָר זֶה מִבֵּית וּמִבְּחוּץ, וְכָל אֶחָד עִם מַח עֲקָם אוֹמֵר דַּעוֹת וּסְבֵרוֹת הַפּוֹכוֹת, הַפֶּךָ הָאֵמֶת, וְעַל יְדֵי זֶה עוֹקְרִים, נַפְשׁוֹת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ וּמֵהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

[וְאִין כָּאן מְקוּמוֹ לְהֵאָרִיךְ בְּזֶה מַה שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּרַב בְּנֵי הַנְּעוּרִים בְּדוֹר הַזֶּה, שֶׁמַּעֲמִידִים מִשְׁגִּיחִים וְרֵאשֵׁי יְשִׁיבוֹת, אֲשֶׁר אֵינָם רְאוּיִם לְאוֹתָהּ אִיצְטָלָא כָּלֵל, וְהֵם בְּעֶצְמָם עֲדִין לֹא שִׁמְשׁוּ כָּל צָרְכָם, וְכָל הַרוּצָה לְטוֹל אֶת הַשֵּׁם - נוֹטֵל, וְעַל יְדֵי זֶה אֵין לָהֶם שׁוֹם הַשְּׂגָה כָּלֵל בְּמַה שֶׁבְּחוּרִים צָרִיכִים וּבְאִיזָה דְּרָךְ לְהִנְהִיגָם,

ומזה בא ויוצא, רחמנא ליצלן, מה שבא ויוצא, כי הרב בני הנעורים, שאין להם מח והבנה טובה, הולכים בטל וכו', וכל הלימוד הוא בשבילם לעל כבוד ולמשא, ומזה בא שנפגמים יותר ויותר וכו', כי אין היצר הרע בא אלא בלב פנוי מהתורה, כי מי שבלבו תורה, אין היצר הרע שולט בו, שנאמר (תהלים לז, לא): "תורת אלקיו בלבו לא תמעד אשכיו"; וכן משה אמר (דברים יא, יח): "ושמתם את דברי אלה"; וכן דוד אמר (תהלים קיט, יא): "בלבי צפנתי אמרתך למען לא אחטא לך" (עין כל זה בג'לקוט משלי, רמז תתקמ; עין שם). ומזה בא שכל כך הרבה בני הנעורים בורחים אחר כך מהתורה ומהיהדות, כי לא היה מי שידריכם כלל, ותמיד היו להם צרות ויסורים, בזיונות ושפיכות דמים מאלו המשגיחים והראשי ישיבות, המשתררים עליהם בחנם על לא דבר, ברציחה וכו'. וכבר אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן סא): שהם אינם יכולים להנהיג את עצמם, מפל שפן איך ינהיגו אחרים וכו'! ? עין שם.

ולך נא וראה מה שאמר אליהו הנביא (בתנא דבי אליהו רבה, פרק ג) אל ילמד אדם תורה ברבים אלא – אם כן קרא תורה, נביאים וכתובים, ושנה משנה ומדרש, שנאמר (תהלים קו, ב): "מי ימלל גבורות ה', ישמיע כל תהלתו"; עין שם. וכן הוא בספרי (פרשת עקב): "כי אם שמר תשמרון את כל המצוה הזאת" (דברים יא, כב) – 'שמא תאמר: הרי אני קורא פרשה קשה ומניח את הקלה; תלמוד לומר (שם לב, מז): "כי לא דבר רק הוא מכם" – דבר,

סדר דרך הלמוד

לא

שאתם אומרים ריקים הוא, לא ריקה היא אלא מכם, כי הוא חייכם וארך ימיכם, שלא תאמר: למדתי הלכות די לי, תלמוד לומר: כי אם תשמרון את כל המצוה הזאת – כל המצוה. למד מדרש; הלכות ואגדות, וכן הוא אומר (שם ח, ג) "למען הודיעך, כי לא על הלחם יחיה האדם" – זה מדרש; "כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם" – אלו הלכות ואגדות. וכן הוא אומר (משלי כז, יא): "חכם, בני, ושמח לבי, ואשיבה חרפי דבר"; ואומר (שם כג, טו): "בני, אם חכם לבך, ישמח לבי גם אני"; עין שם. ומי זה בדור הזה יכול להתפאר, שזכה לסיים ולטיל ולהיות בכל מקומות התורה הקדושה, עד שיכול ללמד ברבים, אם לא מי שצית את רבנו ז"ל, ולמד בדרך שלו. ועל כן מי יכול לחגר מתניו לדבר ברבים כשביתו ריק מלחם ושמלה, שהוא כל מיני למודי התורה הקדושה כמו שכתוב (ישעיה ג, ז): "ובביתי אין לחם ואין שמלה, לא תשימני קצין עם" וגו'. ואמרו חכמינו ז"ל (שבת קכ ע"א): "ובביתי אין לחם ואין שמלה" – שאין בידי לא מקרא ולא משנה ולא גמרא; עין שם. האם בשביל שהוא בקי באילו מסכתות וכמה פלפולים וכו' ונקרא כבר גאון וכו', ויכול להנהיג בחורים ולשפך דמם כמים אם אינם יכולים (מצליחים) בבחינה שבחנים אותם? ! מה אתה יודע מה שעובר על בחורים בעתים הללו וכו' ? !

ודבר זה נוהג גם בין אנשי שלומנו, שצריכים לידע שאחריות גדולה היא - לדבר עם בני הנעורים! כי ברגע קל יכול

לעקרו, חס ושלום, מהשרש וכו'. ועל כן מי שיודע בעצמו נגעי מכאוביו ואינו יכול לדבר עמו - יתן פיו בעפר, ואל יחליש דעת נפש אחד מישראל. כי צריך שידע כי בנפשו הוא. ומי שם אותו לשר ומושל - לרדות ולבזות ולהחליש דעת בניו אהוביו של השם יתברך שהם בני הנעורים! ואין כאן המקום להאריך בזה].

על כל פנים, יהיה אידך שיהיה, ואפלו עבר עליך כבר מה שעבר, אם תרגיל את עצמך ללמד בדרך רבנו ז"ל בתמימות ובפשטות גמורה - לומר הדברים כסדרן: מקרא, משנה, גמרא, מדרש וכו' וכו', אף שבתחלה אין אתה מבין הכל וכו', אף על פי כן חזר וחזר, אז תזכה להרגיש עולמך בחייה. כי אין עוד נעימות וטוב בעולם כמו למוד תורה הקדושה בתמימות ובפשטות גמורה לשם אל עולם. ואמרו חכמינו ז"ל (זהר חדש רות): 'אם תזכה לאורייתא כל אות ואת יהיה מלאך לעזרתי וכו'. ואף שנטמאת כבר במה שנטמאת, ובפרטיות בפגם הברית - הוצאת זרע לבטלה, רחמנא לצלן, אל תסתכל על זה, בני, כלל! כי רבנו ז"ל אמר פעם למוהר"ן ז"ל: היודע אתה מה גדל כחה של התורה? אם אדם יקבע לעצמו ללמד מדי יום ביומו כף וכך וכו', אזי התורה בעצמה תצילנו מן הבויץ (עין שיחות הר"ן סימן יט: חיי מוהר"ן סימן תקעג). [דו ווייסט דען כח פון די תורה? אויב א מענטש זאל זיך קובע זיין יעדען טאג צו לערנען כף וכך וכו', וועט די תורה איהם אליין ארויס שלעפן פון בלאטע וכו' וכו'.]

סדר דרך הלמוד

לג

וכמאמר הזהר הקדוש (ח"ג פ' ע"ב): 'לא אתדכי בר נש לעלמין אלא במלין דאורייתא, בגין כף מילין דאורייתא לא מקבלים טמאה וכו'. ואמר אליהו הנביא (תנא דבי אליהו רבה פרק יח): 'דברי תורה מקוה טהרה היא לישראל בכל מקומות מושבותם, בא וראה, כמה גדולה כחה של תורה, שמטהרת את פושעי ישראל בזמן שעושים תשובה אפלו מעבודה זרה שבידם, שנאמר (יחזקאל לו, כה): "וְנִרְקַתִּי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וְטָהַרְתֶּם מִכֹּל טְמֵאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גְּלוּלֵיכֶם" וגו', ואין מים אלא דברי תורה שנאמר (תהלים יב, ז): "אמרות ה' אמרות טהורות" וגו'; עין שם.

ובפרטי פרטיות עכשו בעודך בבחירתך, שאין עליך על פרנסה, אם תרגיל עצמך בדרך זה - לחזר הרבה הרבה פרקים משניות ודפים גמרא וסימני שלחן ערוך וכו' ועוד מה שתקבע לעצמך, אז לעולם כבר תהיה רגיל בזה, ועד זקנה ועד שיבה לא תפסיק. ואמרו במדרש (קהלת רבה יא, יד): "שמח בחור בילדותיך" (קהלת יא, ט) - 'מי גרם לך להבחר בזקנותך? תורה שלמדת בילדותך וכו'; עין שם. פי רואים בין אנשי שלומנו מי שצית את רבנו ז"ל והרגיל את עצמו לומר הרבה הרבה, על ידי זה זכה במשך חייו לסיים פעמים אין מספר את כל התורה בלה - תורה, נביאים, כתובים, משניות, בבלי, ירושלמי, תוספתא, וכל המדרשים וספרי הזהר הקדוש והתקונים וכו' וכו' - ומרב החזרה הם זוכרים הכל, ואם אפלו יש שלא זכו לזכרון, על כל

פָּנִים שֶׁם בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן מַחֲכָה עֲלֵיהֶם מֵה שְׁמַחֲכָה, אֲשֶׁרֵיהֶם
וְאֲשֶׁרֵי חֻלְקָם !

וְאָמַר אֱלֹהֵי הַנְּבִיא (בַּתְּנָא דְבֵי אֱלֵיהוּ רַבָּה פֶּרֶק ד): "וְלֹא קָם נְבִיא
עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה אֲשֶׁר יָדְעוּ ה' פָּנִים אֶל פָּנִים" (דְּבָרִים לד, י) -
'מֵה אֹר פָּנִים שֶׁל מַעֲלָה קָיָם לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים, כִּךְ מְאוֹר
פָּנָיו שֶׁל מֹשֶׁה נִכְנַס עִמּוֹ לְבֵית עוֹלָמוֹ, שְׁנֵאָמַר (שָׁם לד, ז): "וּמֹשֶׁה
בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה בָּמָתוֹ לֹא כָהָתָה עֵינָיו וְלֹא נָס לַחֵה"; וְלֹא
מֹשֶׁה בְּלִבָּד, אֲלֵא כָל תַּלְמִיד חָכָם שְׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה מְקַטְנֵנוּתוֹ וְעַד
זְקֵנָתוֹ וּמָת, בְּאֵמֶת לֹא מָת, אֲלֵא הוּא עֲדִין בְּחַיִּים לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי
עוֹלָמִים, שְׁנֵאָמַר (שְׁמוּאֵל א כה, ט): "וְהִיתָה נֶפֶשׁ אֲדָנִי צְרוּרָה
בְּצִרוּר הַחַיִּים אֵת ה' אֱלֹקֶיךָ"; מְקִישׁ הַתַּלְמִיד חָכָם הַצַּדִּיק אֶל
אֱלֹקִים: מֵה אֱלֹקִים יְהֵא שְׁמוֹ הַגְּדוֹל מְבָרַךְ חֵי וְקָיָם לְעוֹלָם
וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים, כִּךְ תַּלְמִיד חָכָם שְׁעָסֵק בַּתּוֹרָה כָּל יְמָיו, וּמָת,
הָרִי הוּא בְּחַיִּים, וְעֲדִין עוֹד לֹא מָת וְהוּא חֵי לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי
עוֹלָמִים. וְהִכֵּן נִשְׁמָתוֹ? תַּחַת כֶּסֶף הַכְּבוֹד; עֵינֵי שָׁם. וְעַל כֵּן לְמָה
תִּפְּל כִּךְ בְּדַעְתָּךְ מֵה שְׁזָה אֹמֵר הוּא מֵה שְׁזָה לוֹעֵג מִמֶּךָ? ! הֲלֹא
אִתָּה צָרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל עַל עֲצָמְךָ, וְאִין עוֹד מְבִין עֲלֶיךָ כְּמוֹ אִתָּה
בְּעֲצָמְךָ, וְאִתָּה רוֹאֵה שְׁפּוֹרְחִים הֵימִים וְהַלִּילוֹת וְאִי אֶפְשָׁר
לְתַפְסֵם כָּלֵל, וְעוֹד מַעֲט בְּקָרוֹב מִמֶּשׁ כְּבָר תַּחֲזוֹר לְעֵלְמָא דְאִתִּי
וְכוּ', וְעַל כֵּן תִּתְיָשֵׁב בְּעֲצָמְךָ, אִם אִין לָךְ הַבְּנָה כָּל כִּךְ טוֹבָה וְכוּ'
אִתָּה פְטוֹר מִלְמוּד תּוֹרָה הַקְדוּשָׁה? ! תַּרְגִּיל אֵת עֲצָמְךָ לְלַמֵּד
בְּדַרְכוֹ הַנְּעִים שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וְאִז טוֹב לָךְ מִימֵי נַעֲרוּתָךְ עַד

סדר דרך הלמוד

לה

זקנותך, כמאמרם ז"ל (מסכת סופרים פרק טז): 'התורה משמרת מכל רע מקטנותו ועד זקנתו ונותנת לו אחרית טוב ותקוה וכו'; עיין שם. ואף שקשה וכבד עליך בתחלה מאד מאד ונדמה לך, שאין זה למוד כלל, אהובי אחי, מקדם שזוכים להרגיש נעימות התורה, צריכים לקבל על עצמו בדרך על. ואמרו חכמינו ז"ל במדרש (דברים רבה ג, א): 'מה השמן, תחלתו מר וסופו מתוק כן דברי תורה, אדם מצטער בהן בתחלה ועושה בהן אחרית טובה, שנאמר (איוב ח, ז): 'והיה ראשיתך מצער ואחריתך ישגה מאד''. ובאמת בתחלה כמה מיני מרירות עוברים על האדם, שהתורה מרה לו בתחלתו, והטעם - 'כי מרים הם' (שמות טו, כג), מפני שמרגיש את מרירות עוונותיו, ובפרט פגמי הברית שפגם ולכלך את נשמתו, ועכשו כשכא לכבס את הנשמה - מתחיל להרגיש את הכאב, ואלו הספקות הרבים שיש בדבר זה: 'האם זהו למוד?' 'האם זוהי דרך?' אבל כשזוכה להתבונן: 'הלא עד עכשו עשה מה שעשה, איך יזכה להרגיש תכף ומיד מתיקות ונעימות התורה'! ?

ועל כן כשזוכה לסלק דעתו ועושה עצמו 'כשור לעל וכחמור למשא' - אז סוף הכבוד לבוא, שיזכה לאהבת התורה וממש לא ירצה להפחד ממנה כלל, כי ירגיש שזו חיות נפשו ממש והתורה תכניס בך הכנעה אמיתית. ובפרט שתלמד בדרך רבנו ז"ל ללמד בפשטות - אז תבטל ממך כל הישות, ותזכה לדבק עצמך באורו ותברך המלכש באותיות התורה, וכשתזכה

לבטול והכנעה באמת - אז תבוא לדבקות גדולה בנעם הוי"ה וילבקר בהיכלו (תהלים כז, ד), ויאיר עליך שפע הידעת בהארה עצומה, ותזכה לאהב את כל אחד מישׂראל, ולא תהיה בייזער למדן (למדן קפדן) העוקר את האדם מן העולם הזה ומעולמם הבא ממש, וגורם קטטות ומריבות עם כל אחד להראות שהוא אינו יודע כלום והוא אינו בא לקרסוליו מרב פלפולו וחדודו וכו', ובוטט במי שרק מוצא, לא כן מי שלומד תורה לשמה - יושב בקרן זוית, ושום ברירה לא יודעת ממנו, וזוכה לסים מסכת אחר מסכת וכו', ומטיל בכל חלקי התורה הקדושה, ושום ברירה אינה יודעת ממנו, אשרי לו ואשרי חלקו.

ובאמת יש להאריך בזה מאד מאד, וראוי להאריך בזה, כי התורה היא חיינו וארץ ימינו, אף כבר נתארך, על כן אקצר. ואם ירצה השם, עוד חזון למועד, להאריך בדבורים טובים וראיות ברורות והתחזקות עצומה לציית את רבנו ז"ל, ולא להקשות שום קשיות על זה כלל. ועל כן מה שעבר עליך עד עכשו - כבר עבר, על כל פנים, קום עמד על רגליך, וברח לך עכשו אל התורה הקדושה, וקבע לעצמך שעור פשוט במשניות ובש"ס ובארבעת חלקי שלחן ערוך, ועוד מה שתבחר, וחזור וחזור דפים אחר דפים עד שתזכה לסים, ואז תתחיל עוד פעם, ואל תחלש דעתך מאחר שעבר עליך מה שעבר כבר כל כך הרבה שנים וכו'. ועדין לא זכית לזה, ומכל שכן שעברו עליך כמה שנים בבטלה וכו' - אל תצטער ואל תחלש דעתך! כי כבר אמרו חכמינו ז"ל במדרש

סדר דרך הלמוד

לז

(דברים רבה לג, ח): כתיב (דברים לג, ד): "תורה צוה לנו משה מורשה" – 'אל תקרי מורשה אלא ירשה ירשה היא לישראל לעולם, משל לבן מלכים שנשבה למדינת הים, אפלו לאחר כמה שנים אינו בוש לחזר, מפני שהוא אומר - לירשת אבותי אני חוזר, כך תלמיד חכם, שהוא פורש מן התורה והלך והתעסק בדברים אחרים, אפלו לאחר כמה שנים הוא מבקש לחזר, אינו בוש, מפני שאומר: לירשת אבותי אני חוזר'; עין שם. ועל כן יכולים לעשות התחלה על כל פנים מרגע זה.

ויען שכל הקונטרס הזה, נבנה ומיסד על התמדת הלמוד ושמירת הזמן, איך שצריכים לשמר מאד מאד את הזמן היקר, ואין לה אבדה כאבדת הזמן, אשר בשום מומן שבעולם אי אפשר לקנות, וכשפא האדם ליום האחרון מחייו, ובשעה האחרונה היה משלם כל הון דעלמא, שישאר בחיים, ואין מועיל אז כלל כידוע, והיות שעקר הזמן צריכים לנצל על למוד התורה הקדושה ועבודת השם יתברך, כמו שאמרו חכמינו ז"ל במדרש (שוחר טוב תהלים לט): "מרפא לשון עץ חיים" (משלי טו, ד) – זו התורה, שנאמר (שם ג, יח): "עץ חיים היא למחזיקים בה"; מכאן אתה למד, שלא נתן הקדוש ברוך הוא תורה לישראל אלא כדי שלא יהיו עסוקין בלשון הרע ולא בדברי בטלה, וכן דוד אומר: מי רוצה לקנות העולם הבא? אמרו לו: ומי יוכל לקנותו? אמר להם: בזול, שנאמר (תהלים לד, יד): "נצר לשונך מרע"; עין שם. על כן הארכתי כאן אודות למוד תורה הקדושה, ולמי שיש מח

בְּקִדְקִדּוֹ יָבִין וַיּוֹדֶה, שְׁדַרְךָ רַבְּנוּ ז"ל הִיא הָאֱמֶת, וְהוּא קֵל וְנָעִים,
עַל כָּל פְּנִים הַשׁוֹמֵעַ יִשְׁמַע וְהַחֲדֵל יִחְדַּל, וְאֶנְחֵנוּ נִפְשָׁנוּ הַצֵּלָנוּ,
וְטוֹב לְהוֹדוֹת לַהֲשֵׁם יִתְבָּרֵךְ עַל כָּל הַחֲסָד חֲנָם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ,
חֲבָלִים נָפְלוּ לָנוּ בְּנְעִימִים.

הַתְעוּרוֹת לְלִמּוּד שְׁלַחַן עֲרוּף בְּכָל יוֹם

רַבְּנוּ ז"ל הִזְהִיר עַל לְמוּד הַפּוֹסְקִים מְאֹד מְאֹד, יוֹתֵר מִכָּל הַלְמוּדִים. וְאָמַר, שְׂרָאוּי לְלַמֵּד כָּל הָאֲרָבְעָה שְׁלַחַן-עֲרוּף כָּל־מִרְאָשִׁים עַד סוּפֶם כְּסֹדֵר, אִם יָכוֹל לְלַמֵּד כָּל הָאֲרָבְעָה שְׁלַחַן-עֲרוּף עִם כָּל הַפְּרוּשִׁים הַגְּדוֹלִים – מַה טוֹב! וְאִם לֹא, עַל כָּל פְּנִיּוֹת יְלָמֵד כָּל הָאֲרָבְעָה שְׁלַחַן-עֲרוּף הַקְּטָנִים [מַחֲבֵר רַמ"א, בְּאֵר הַיֵּטֵב] (שֶׁהִיא נִדְפֵס אִזּוּ בְּכַרְכִּים קְטָנִים), וְהוּא תִקְוֵן גְּדוֹל מְאֹד, כִּי עַל יְדֵי חֲטָאִים נִתְעָרַב טוֹב וְרַע, וְעַל יְדֵי לְמוּד פּוֹסֵק שֶׁמְבַרֵּר הַכָּשֶׁר וְהַפְּסוּל, הַמְתֵּר וְהַאֲסוּר, הַטְּהוֹר וְהַטְּמֵא, עַל יְדֵי זֶה נִתְבָּרַר וְנִפְרָשׁ הַטוֹב מִן הַרַע. וְאָמַר: שְׁכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי מְחִיב לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם יוֹם פּוֹסְקִים וְלֹא יַעֲבֹר. וְאִם הוּא אָנוּס וְאִין לוֹ פְּנֵאִי, יְלַמֵּד עַל כָּל פְּנִיּוֹת אֵיזָה סְעִיף 'שְׁלַחַן-עֲרוּף' בְּאֵיזָה מְקוֹם שֶׁהוּא, אֲפִלּוּ שְׁלֹא בְּמְקוֹמוֹ שֶׁהוּא עוֹמֵד עִתָּהּ בְּשְׁלַחַן-עֲרוּף. כִּי צְרִיךְ לְלַמֵּד אֵיזָה דִּין בְּ'שְׁלַחַן-עֲרוּף' בְּכָל יוֹם וְיוֹם כָּל יְמֵי חַיָּיו. וְכִשְׂאִינוּ אָנוּס – יְלַמֵּד כְּסֹדֵר כָּל הָאֲרָבְעָה "שְׁלַחַן עֲרוּף" מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ

וּכְשִׁיגְמַר וַיִּסִּים הָאַרְבָּעָה 'שִׁלְחַן עֲרוּף' יִחְזַר וַיִּתְחִיל לְלַמֵּד
 כְּסִדְרָא. וְכֵן יִנְהַג כָּל יְמֵי חַיָּיו (עֵין שִׁיחֻת הַר"ן סִימָן כט).
 וְהִנֵּה מְבָאָר בְּלִקוּטֵי מוֹהַר"ן (חֶלֶק א' סִימָן ח): 'כִּי יֵשׁ אַרְבָּעָה
 יְסוּדוֹת אֵשׁ, רוּחַ, מִים עָפָר; וְלִמְעָלָה בְּשִׁרְשָׁם הֵם אַרְבַּע אוֹתוֹת
 הַיְוִ"ה, וְלִמְטָה הֵם מְעַרְבִים טוֹב וְרָע [וְעַקֵּר עֲבוּדַת הָאָדָם –
 לְהַפְרִיד וְלְהַפְרִישׁ וְלְהַבְדִּיל וְלִכְבֹּטֵל הָרַע מִן הַטוֹב בְּאִפְסוֹ שְׂאִיר
 בּוֹ תְּמִיד אַרְבַּע אוֹתוֹת הַיְוִ"ה]. וְלִכּוּא לָזֶה – לְהַפְרִישׁ וְלְהַבְדִּיל
 וְלִכְבֹּטֵל הָרַע מִהַטּוֹב – הוּא עַל יְדֵי תוֹרָה וְתַפְלָה, וְלִמּוּד הַתּוֹרָה
 יְהִיָּה לְלוֹן לְעַמְקָה שֶׁל הַלְכָה, הֵינּוּ לְמוּד פּוֹסְקִים, כִּי יֵשׁ בְּהַתּוֹרָה
 אַחִיזוֹת הַטּוֹב וְהָרַע, שְׁנֵאֲחָזִין מִבְּחִינַת אֶסוּר וְהֵתֵר, טָמֵא וְטָהוֹר,
 כָּשֵׁר וּפְסוּל, שְׂשֵׁשׁ בְּהַתּוֹרָה, וְכָל זְמַן שְׂאִינוּ מְבָרֵר הַהֲלָכָה, הוּא
 מְעַרְבֵי טוֹב וְרָע, וְעַל כֵּן אֵינוּ יְכוּל לְהַפְרִישׁ וְלִכְבֹּטֵל הָרַע מִהַטּוֹב,
 וְהוּא בְּבַחֲיַנַּת (מִשְׁלֵי יא, כז): "וְדַרְשׁ רָעָה תְּבוֹאֲנוּ"; עַד אֲשֶׁר הוּא
 מְעִין וּמְבָרֵר הַפֶּסֶק הַלְכָה וּמְבָרֵר הָאֶסוּר וְהַמְתָּר וְכוּ', דְּהֵינּוּ עַל
 יְדֵי לְמוּד פּוֹסְקִים, אֲזִי מְפָרִישׁ הַטּוֹב מִהָרַע; עֵין שָׁם.

וְכַתֵּב מוֹהַר"נַת ז"ל (בְּלִקוּטֵי הַלְכוֹת פֶּסַח הַלְכָה ד'): יְדוּעַ, שְׁעַקֵּר
 גְּלוּת מִצְרַיִם הִיָּה לְתַקֵּן חֲטָא אָדָם הָרָאשׁוֹן, שְׁפָגַם בְּעֵץ הַדַּעַת
 טוֹב וְרָע, שֶׁבְשִׁבִיל זֶה הִיָּה עַקֵּר הַגְּלוּת, שְׂאֵז נִתְעַרֵב הַכֹּל טוֹב
 וְרָע, הֵן בְּכָל־לִיּוֹת הָעוֹלָם וְהֵן בְּפִרְטוּיּוֹת בְּכָל אָדָם, שְׁנִתְעַרֵב דָּמָיו
 וַיִּסּוּדוּתָיו, שְׂאֵחָד מִתְגַּבֵּר עַל הַשְּׂנִי וְכוּ', וּמִתְגַּבֵּר חֲמָרוֹ הָעֵב
 וְהַמְגַשֵּׁם וְכוּ', שְׁמֵשֵׁם נִמְשָׁךְ מוֹחִין דְּקִטְנוּת וְכוּ', וְהַגְּאֵלָה הִיָּתֵה
 בְּזִכּוֹת הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (שְׁמוֹת ג, יב): "בְּהוֹצִיאָךְ אֶת הָעָם

סדר דרך הלמוד

מא

ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה", שאז האיר עליהם שעשו עולם הבא, שהם הלכות התורה, כי ההלכות שזוכין ללמד, בפרט מי שזוכה לחדש בהן, זה בחינת שעשוע עולם הבא, בבחינת (נדה עג ע"א): 'כל השונה הלכות בכל יום מבטח לו שהוא בן עולם הבא', כי כשנתחדש הלכה, נתחדש שכל וידיעה, והדעת הוא עקר שעשוע עולם הבא (עין לקוטי מוה"ר"ן חלק ב' סימן ב'), וקודשא בריך הוא ואורייתא חד הוא (זהר הקדוש אחרי עג ע"א). ועל כן כל מה שממשיכין על עצמן הלכות התורה – ממשיכים על עצמן נעם ערבות העולם הבא, שהוא השגת אלקות, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (שמות רבה לג, א): אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל: מְכַרְתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי, כְּבִיכּוֹל נִמְכַרְתִּי עִמָּה, שְׁנֵאמַר (שמות כה, ב): "וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה"; עֵין שָׁם.

אך בעוד היותם במצרים בקשי השעבוד, נאמר בהם (שמות א, יד): "וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה בַחֲמֹר וּבַלְבָּנִים", ודרשו על זה חכמינו ז"ל (זהר הקדוש ח"ג קנג ע"א): "בַּעֲבֹדָה קָשָׁה" – בְּקִשְׁיָא. "בַּחֲמֹר" – בַּחֲמָרָא דְשִׁמְעֵתָא; "וּבַלְבָּנִים" – בַּלְבוֹן הַלְכְתָא, דְהֵינּוּ שְׁעוֹד לֹא זָכוּ לְבְרוּר הַלְכָה, וְהָיָה הַכֹּל מְעָרָב – טוֹב בְּרַע וְרַע בְּטוֹב, שְׂזָהוּ עֵקֶר הַגְּלוּת הַמְרָה, כִּי בְּאֵמַת הַתּוֹרָה הָיָא טוֹב, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (משלי ג, יד): "כִּי טוֹב סִחְרָה" וְגו'; וּכְתִיב (שם ד, ב): "כִּי לָקַח טוֹב נִתְּתִי לָכֶם, תּוֹרָתִי אֶל תַּעֲזוּבוּ" וְגו'. וְהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ הוּא טוֹב, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (תהלים כה, ח): "טוֹב וַיִּשֶׁר ה'" וְגו'; וּכְתִיב (שם לד, ט): "טַעְמוֹ וְרָאוּ, כִּי טוֹב ה'" וְגו'; וּכְתִיב (שם קמה,

ט): "טוב ה' לכל" וגו'; וזהו עקר עבודתנו בהלכות התורה – לגלות ולמצא אלקותו יתברך מפרטי הבריאה, כי נקראת התורה 'אור', שהיא מאירה לאדם מה יעשה, ולפי שהתורה מלמדת את האדם כיצד יעשה רצון המקום, לפיכך שכר התלמוד גדול (במדבר רבה יד, כב). ואז במצרים, שהיה עדין קדם קבלת התורה, ולא זכו לברור ולפסקי הלכה, על-פן היתה אז אריכת הגלות, ונתמרוו חיייהם מקשי השעבוד ורחוקם ממנו יתברך, כי פרעה היה אחז בהם בתקף גדול, כי פרעה הוא אחרי הדעת, והיה יונק מהמחין, ולא הניח את המוחין לצאת ולהתגלות, כמוכא בכתבים. הינו שהיה תופס את המחין והדעת, ולא הניח את הדעת להתפשט שיוכל לברר וללבן ההלכה למצא אלקותו יתברך, כי היה מבלבל את הדעת בקשיות.

אך השם יתברך הפליא חסדו עמנו, והאיר על ישראל ההארה מקבלת התורה, שהוא שעשוע עולם הבא, שאז פסקה זקמתן (שבת קמו ע"א). וזכו לצאת משם, עד שזכו לקבלת התורה, שהיא המשכת המוחין – ברור הלכה, לידע איך ללכת ולהתנהג בכל דבר מפרטי עסקי העולם הזה, ולקשרו וליחדו אליו יתברך, ולמצא אלקותו יתברך בכל דבר ודבר מכל פרטי הבריאה, ועל פן ה'לכיה' ראשי תבות (תהלים ק, א): ה'ריעו ל'הי"ה פיל ה'ארץ; הינו שעל ידי הלכות התורה מהפכים ועושים מגשמיית ורחניית, כגון צמר לציצית, ועורות בהמה לתפלין ולמזוזה, וספר תורה וקרן לשופר וכו' וכו', שאז על ידי הלכות התורה כל

סדר דרך הלמוד

מג

הָאֲרֵץ שָׁרָה וּמְרִיעָה לַהוּי"ה, כִּי נִתְגַּלָּה אֲשֶׁר אֵין בַּלְעָדִיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְזֶהוּ עֵקֶר תְּקוּן אָדָם הָרֵאשׁוֹן וְתְקוּן כָּל הָעוֹנוֹת – כְּשׁוֹזְכִים לְבָרֵךְ לְעֲצֻמוֹ הַהִלְכָה הַבְּרוּרָה לְקִיּוֹם רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, שְׂאֵז נִתְבָּרַר הַטוֹב מֵהָרַע, כִּי עַל יְדֵי קִיּוֹם הַתּוֹרָה "הַטוֹב" שֶׁהוּא אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, נִשְׁאָר. וְ"הָרַע" שֶׁהִיא הַסְּתֵרֶת אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ נוֹפֵל וְנִתְבַטֵּל.

וְעַל כֵּן הַזְהִיר רַבְּנֵינוּ ז"ל כֹּךְ עַל לְמוּד הַלְכוּת, כִּי זֶה עֵקֶר תְּקוּן חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן – לְבָרֵךְ לְעֲצֻמוֹ הַהִלְכָה, וְהֵם כָּלֵל כָּל הַתְּקוּנִים שֶׁל כָּל הַחֲטָאִים, וְעַל כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (מְכִילֵתָא בְּשֵׁלַח): "וְשִׁמְרֵתְּ כָּל חֻקֵּינוּ" (שְׁמוֹת ו, כו): אֱלוֹ הַלְכוּת. וְכֵן אָמְרוּ (תּוֹסֵפְתָא סוּטָה פָּרַק ח' הַלְכָה יג): "וּבְנִיתְּ בֵּיתְךָ" (מְשָׁלִי כד, כז) – אֱלוֹ הַלְכוּת. כִּי בְרוּר וּפְסָקֵי הַלְכוּת הֵם חֻקֵּי יִתְבָּרַךְ, וּבֵיתוֹ צְרִיף לְהִיּוֹת בְּנוֹי וּמִסָּד עַל פִּי הַהִלְכָה, הֵינּוּ שְׂכָל יְמֵי חַיָּיו לֹא יֵצֵא מִדְּרֶךְ הַתּוֹרָה. וְעֵינֵן בְּלֻקוּטֵי מוֹהֲרֵי"ן (חֶלֶק ב' סִימָן כא): 'כְּשִׁמְחֵדָשִׁים חֲדוּשֵׁי תּוֹרָה וְכוּ', צְרִיף לְהַעֲמִיד אֲנָשֵׁי חֵיל, לְהַעֲמִידֵם לְפָנֵיהֶם וּלְאַחֲרֵיהֶם, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִקְרַב זֶר, וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל יְדֵי לְמוּד הַפּוֹסְקִים, שְׁצְרִיף לְלַמֵּד פּוֹסְקִים קִדְּם הַחֲדוּשׁ שְׂמֵחֵדָשׁ וְאַחַר כֵּךְ. וְכָתוּב עַל זֶה בְּסִפְרֵי 'שִׁפְתֵי הַנְּחָל', שֶׁהַכּוֹנֵנָה הִיא, מִי שֶׁעוֹסֵק לְחַדֵּשׁ חֲדוּשֵׁי דְאוֹרֵינָא, צְרִיף תְּמִיד לְאַחֵז בְּשִׁלְחָן-עֲרוּךְ, וְכֹל מֵה שֵׁיחֲדָשׁ, צְרִיף שִׁירָאָה, שֶׁלֹּא תִהְיֶה סְתִירָה, חֵס וְשְׁלוֹם, נֶגֶד הַשִּׁלְחָן-עֲרוּךְ, אֲפִלּוּ כִּהוּא זֶה, וְכֵן לֹא יִכּוֹן לְחַדֵּשׁ וּלְהַמְצִיא אִיזוֹ הַלְכָה חֲדָשָׁה, כְּמוֹ שְׂאָמַר רַבְּנֵינוּ ז"ל (עֵינֵן חֲדָשׁ מוֹהֲרֵי"ן סִימָן קצד): שֶׁהֵיכָר הָרַע גְּדוֹל אֲצֵל הַלּוּמְדִים לְחַדֵּשׁ הַלְכָה חֲדָשָׁה, וּמִזֶּה יוֹצְאִים קְלָקוּלִים

רבים, שכל אחד בונה במה לעצמו, עד שנתרבה מחלקת בישראל.

ועל כן אלו העוסקים בחדושים דאוריתא, צריך שיראו להעמיד את השלחן-ערוך מלפניהם ומלאחריהם, הינו שלא יזונו כלל מהשלחן-ערוך. ועקר החדושים צריך להיות לחדש את האדם - לחזקו ולאמצו ולהרימו, שיזכה לקים את השלחן-ערוך, ויזכה להתקרב באמת אליו יתברך, ואז, כשישים את השלחן-ערוך מלפניו ומלאחוריו, אז ילך לבטח. וקל להבין, כי האנשי חיל עומדים עם הכלי זין [עין באבות דרבי נתן (פרק ט): 'כל מי שאין בידו הלכות, זה גבור ואינו מזין, עין שם]. ועין בלקוטי מוהר"ן (חלק א' סימן רפו): שעל ידי למוד הפוסקים זוכים להיות מלך ומושל בארץ, ואז יכולים להעמיד ולהקים את השערים שטבעו בארץ, וכנ"ל, שעל ידי למוד הלכות נעשה בחינת (תהלים ק, א): "הריעו לה' כל הארץ", כי מברר הטוב מהרע ומגלה שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקותו יתברך.

והנה לזכות לזה, שיוכל ללון בעמקה של הלכה, הוא על ידי תפלה, כי משם נמשך השכל (עין לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ח), וזה מה שהזהיר רבנו ז"ל, גם כן, הרבה מאד מאד להתבודד עמו יתברך ולהיות רגיל ליחד לעצמו מקום מיוחד, שאין שם בני אדם, ויספר לפניו יתברך את כל לבו ואת כל מה שעובר עליו בפרטי פרטיות, ויבקש ויתחנן אליו יתברך וידבר עמו יתברך,

סדר דרך הלימוד

מה

כְּאֶשֶׁר יִדְבַר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ וְהִבֵּן אֶל אָבִיו. וּבִפְרוֹשׁ אָמַר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ק): 'שִׁמְקֵטָן וְעַד גְּדוּל אֵי אֶפְשֶׁר לְהִיּוֹת אִישׁ כְּשֶׁר בְּאֶמֶת כִּי אִם עַל יְדֵי הַתְּבוּדוֹת'; עֵינַן שָׁם – שְׁהִיָּה רְגִיל לִפְרֹשׁ שִׁיחָתוֹ וְלִדְבַר עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּתַמִּימוֹת וּבִפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וַיִּבְקֹשׁ וַיִּתְחַנֵּן מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ, שְׁיִזְכֶּה לְקִיָּם אֶת הַתּוֹרָה, שְׁמַעֲלַת זֶה הָעֵנָן עוֹלָה לְמָקוֹם גְּבוּהַ וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד, וּמַעֲלָה שְׁעֲשׂוּעִים גְּדוּלִים כְּאֵלוֹ לְמַעֲלָה, אֲשֶׁר עוֹד לֹא עָלוּ שְׁעֲשׂוּעִים כְּאֵלוֹ מִיּוֹמֵת עוֹלָם (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כה). אֵךְ לֹא כָּל אֶחָד זוֹכֵה לְזֶה, כִּי דְבַר זֶה תְּלוּי בְּאֶמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת לַיָּדַע אֲשֶׁר אֵינִן שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְבַּרֵךְ כָּלֵל, וְהוּא יִתְבַּרֵךְ עוֹמֵד עַל יָדוֹ, כִּי בְּכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה – שָׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם מִמֶּשׁ. כִּי הַכֹּל לְכֹל – אֱלֻקוֹת גְּמוּרָה, רַק נִתְלַבֵּשׁ בְּלִבּוֹשִׁים אֵלוֹ אֲשֶׁר לְמִרְאֵה עֵינָיו.

וְזוֹהִי הַמַּחֲלָקֶת בֵּין שְׁנֵי הַיְצִרִין (עֵינַן לְקוֹטֵי מוהר"ן חלק א' סימן כו): 'הַיְצִר הַטּוֹב מְכַנֵּס אֶמוּנָה בְּלִב הָאָדָם – לְהֶאֱמִין בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְהַיְצִר הָרַע מְכַנֵּס כְּפִירוֹת וְאֶפִיקוֹרְסוֹת וּסְפִקוֹת בְּלִב הָאָדָם, וּבְאֶמֶת אִם הִיָּה יוֹדַע יָדִיעָה בְּלִב שְׁלֵם שׁ"מֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ' (ישעיה ו, ג), וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹמֵד בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה וְשׁוֹמֵעַ הַתְּפִלָּה, וְדֹאֵי הִיָּה מִתְפַּלֵּל בְּהַתְּלַהֲבוֹת גְּדוּלָה, וְהִיָּה מְדַקְדֵּק מְאֹד לְכַוֵּן אֶת דְּבָרָיו [וְעֵינַן בְּגִמְרָא (סנהדרין כב ע"ב): 'הַמִּתְפַּלֵּל צָרִיךְ שִׁירָאָה עֲצָמוֹ כְּאֵלוֹ שְׁכִינָה כְּנַגְדּוֹ, שְׁנֵאֲמַר (תהלים טז, ח): 'שׁוֹיִתִּי ה' לְנִגְדֵי תְמִיד'; עֵינַן שָׁם]. וּבְשִׁבִיל שְׁהָאָדָם אֵינּוּ יוֹדַע זֹאת יָדִיעָה בְּלִב שְׁלֵם, בְּשִׁבִיל זֶה אֵינּוּ מִתְלַהֵב כָּל כָּךְ וְאֵינּוּ מְדַקְדֵּק כָּל כָּךְ,

וְכָל אֶחָד לְפִי מְעוֹט שְׁכָלוּ וַיִּדְיַעְתּוּ כֵּן הַתְּלַהֲבוּתוֹ וְדִקְדוּקוֹ, וְהַיִּדְיָעָה הַיָּא מְהִיָּצֵר הַטּוֹב שְׁבַלְב, וְהַסְתַּרְתְּ הַיִּדְיָעָה הַיָּא מְהִיָּצֵר הַרַע שְׁבַלְב, וְהַסְתַּרְתְּ הַיִּדְיָעָה הַזֶּה הַאֲפִיקוֹרְסוֹת וְקִשְׁיוֹת, שְׁהִיָּצֵר הַרַע מְקַשָּׁה אֶת לְבוֹ לְפוֹל בְּרַעְהָ' (מְשָׁלִי כַח, יד).

וְהַתְקוֹן לְזֶה הַמְחַלְקֵת שְׁבַלְב - לְתַקֵּן אוֹתוֹ בְּשִׁרְשׁוֹ, הַיְנִנוּ כִּי עֵקֶר הַתְּהוּוֹת מְחַלְקֵת הַיִּצֵּר הַרַע, שִׁרְשׁוֹ מִן הַמְחַלְקֵת שְׁבַקְדָּשָׁה כְּשֶׁהִשְׁתַּלְשְׁלָה מִן דְּרָגָא לְדְרָגָא, עַד שֶׁנִּשְׁתַּלְשַׁל לְמַטָּה נִתְהוּהָ מִמְּנוּ מְחַלְקֵת הַיִּצֵּר הַרַע, בְּבַחֲיִנַת (הוֹשַׁע י, ב): "חֲלַק לְבָס"; וּמִטִּיל בּוֹ אֲפִיקוֹרְסוֹת וּמְסִתִּיר מִמְּנוּ שְׁבִילֵי הַשְּׁכָל, אֲשֶׁר אֵינּוּ יוֹדֵעַ לְהַשִּׁיב, וּמְחַלְקֵת שְׁבַקְדָּשָׁה הַיָּא מְחַלְקֵת תְּנָאִים וְאַמּוֹרָאִים שְׁבַגְמָרָא, שְׁזֵה אוֹסֵר וְזֵה מִתִּיר, וּמֵהִשְׁתַּלְשְׁלוֹתָם לְמַטָּה נִתְהוּהָ מִמְּנוּ מְחַלְקֵת הַיִּצֵּר הַרַע, וְכִשְׁמַתְקֵן אֶת הַמְחַלְקֵת שְׁבַקְדָּשָׁה, אַזִּי מְמִילָא נִתְבַטֵּל מְחַלְקֵת הַיִּצֵּר הַרַע, כִּי אֵין אַחֲזוֹתוֹ אֶלָּא מִשָּׁם, וְתַקוֹן הַמְחַלְקֵת שְׁבַקְדָּשָׁה הַזֶּה הַלְכוֹת פְּסוּקוֹת, כִּי פֶסֶק הַלְכָה הוּא הַשְּׁלוֹם וְהַהֲכָרְעָה שֶׁל מְחַלְקֵת הַתְּנָאִים וְהַאֲמּוֹרָאִים, וְעַל יְדֵי לְמוּד הַפּוֹסְקִים הוּא נִתְקַשֵּׁר לְהַשְּׁלוֹם שְׁבַקְדָּשָׁה, וּמִתְקֵן הַמְחַלְקֵת שְׁבַקְדָּשָׁה, וְאִזּוֹ נִתְבַטֵּל מְחַלְקֵת הַיִּצֵּר הַרַע שְׁבַלְבוֹ, וְאִזּוֹ יְכוֹל לְעַבֵּד אֶת הַשֵּׁם בְּכָל לְבָבוֹ - בְּשְׁנֵי יְצָרִים, וּנְפַתְחוּ לוֹ שְׁעָרֵי הַשְּׁכָל וְכוּ'. וְזֵה פְּרוּשׁ (תְּהִלִּים קִיט, ז): "אוֹדֶה בִישֵׁר לְבָב בְּלִמְדֵי מִשְׁפָּטֵי צְדָקָה". לְבָב דִּיקָא, בְּשְׁנֵי יְצָרִין, אֵימַתִּי? כִּד לְמַדֵּי מִשְׁפָּטֵי צְדָקָה - הַיְנִנוּ עַל יְדֵי לְמוּד הַפּוֹסְקִים; עֵין שָׁם. כִּי בְּזֵה

סדר דרך הלמוד

מז

שְׁלוּמֵד פּוֹסְקִים, שֶׁהוּא "מִשְׁפָּטֵי צִדְקָךָ", עַל יְדֵי זֶה זוֹכֵה לְיִשְׁרוֹת לֵב, וְאֵין לוֹ שׁוֹם קִשְׁיוֹת עָלָיו יִתְבָּרֵךְ.

כִּי עַל יְדֵי לְמוּד שְׁלַחֲן-עֲרוּךְ נִתְיַשֵּׁר לְכַבּוֹ מְכַל הָעֵקֶמִימוֹת וְזוֹכֵה לְהִמְשִׁיךְ עַל עֲצֻמוֹ עֲרֻבוֹת נֶעֱמֵ זֵיו שְׁכִינַת עֲזוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְעַל יְדֵי זֶה זוֹכֵה לְהִתְפַּלֵּל וּלְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ כִּי זֶה תְּלוּי בְּזֶה, הֵינּוּ שְׁלַחֲן עֲרוּךְ וְהִתְבּוֹדְדוֹת - "שֶׁהֵם שְׁנֵי יְסוּדוֹת חֲזָקִים בְּחִסְדוֹת בְּרִסְלָב", שֶׁעָלֵיהֶם הִרְבֵּה רַבְּנֵינוּ ז"ל, לְדַבֵּר וּלְבַקֵּשׁ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוּמֵנוּ וְאֶת כָּל יִשְׂרָאֵל, שִׁיזְכּוּ לְקִיּוּמָם בְּכָל יוֹם, לְלַמֵּד שְׁעוֹר כְּסֻדְרָן בְּשְׁלַחֲן-עֲרוּךְ וּלְהִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ וּלְדַבֵּר וּלְפָרֵשׁ כָּל שִׁיחָתוֹ וְכָל מַה שְׁעוֹבֵר עָלָיו לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ. וְכָל מַה שֶׁהָאָדָם זוֹכֵה לְבָרַח בְּכָל פַּעַם אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ וּמְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִיל בָּהּ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת גְּמוּרָה, כְּמוֹ כֵּן נִזְדַּכֵּךְ מוֹחוֹ וְדַעְתּוֹ, וְזוֹכֵה יוֹתֵר לְלוֹן בְּעִמְקָהּ שֶׁל הִלְכָה, וְנִתְיַשֵּׁב לוֹ כָּל הַקִּשְׁיוֹת בְּכֻלָּיוֹת וּבְפִרְטוּת וּבְפִרְטוּת פְּרִטְיוֹת, הֵן שְׂאִין לוֹ קִשְׁיוֹת עָלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְיוֹדֵעַ כִּי "צִדִּיק וְיֵשֵׁר הוּא" (דְּבָרִים לֵב, ד), וְהֵן שְׂאִין לוֹ קִשְׁיוֹת בְּתוֹרָה, כִּי הֵהֱלַכָה בְּרוּרָה לְפָנָיו, וְהֵן שְׂאִין לוֹ קִשְׁיוֹת עַל שׁוֹם בַּר יִשְׂרָאֵל, וְאֵינוּ מְכַלְכֵּל אֶת עֲצֻמוֹ מִשׁוֹם בְּרִיָּה שֶׁבְּעוֹלָם, יְהִיָּה אֵיךְ שִׁיְהִיָּה, רַק לְבוֹ וְדַעְתּוֹ מְקַשְׂרִים בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי (עֵין לְקוּטִי הִלְכוֹת כְּלָאֵי בְּהֵמָה הִלְכָה ד): עַל יְדֵי לְמוּד הִלְכוֹת הַתּוֹרָה שֶׁנִּבְנְהָ עַל פִּי שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מְדוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרָשֶׁת בָּהֶם - עַל יְדֵי זֶה מִמְשִׁיכִים עַל עֲצָמָן הָאָרֶה מֵהֵי"ג מְדוֹת הַרְחֻמִּים, שֶׁשָּׁם נִתְגַּלָּה אַחֲדוֹת הַפְּשׁוּט, לִידַע כִּי הַכֹּל אֶחָד, וְהַיְוִ"ה הוּא הָאֱלֹקִים, וְאֵין

כָּאן שׁוּם מַחְלָקֶת כָּלָל, כִּי הוּא יִתְבָּרֵךְ, כְּבִיכּוֹל, מַחְבֵּר וּמְיַחֵד שְׁנֵי הַפְּכִים בְּנוֹשֵׂא אֶחָד, כִּי הוּא "עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו", בֵּין שְׁנֵי הַפְּכִים מִמָּשׁ, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חַז"ל (חֲגִיגָה יב ע"א): 'מֵאֵי שָׁמַיִם? שְׁשֵׁם אֵשׁ וַיְמִים. מִלְּמַד שֶׁטָּרְפָן הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא זֶה בָּזָה וְעָשָׂה מֵהֵן רְקִיעַ'; עֵינֵי שָׁם. וְכֵן הוּא בְּמִדְרָשׁ (בְּרַאשִׁית רַבָּה ד, ט): 'נִטַּל הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵשׁ וַיְמִים וּפְתַחַן זֶה בָּזָה, וּמֵהֵן נַעֲשׂוּ שָׁמַיִם'; עֵינֵי שָׁם.

וְעַל כֵּן מְסִימִים הַשְּׁלֵשׁ עֲשָׂרָה מִדוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרָשֶׁת בָּהֶן בְּמִדָּה זוֹ שֶׁל 'שְׁנֵי כְּתוּבִים הַמְּכַחֲשִׁים זֶה אֶת זֶה עַד שְׁיִכּוּא הַכְּתוּב הַשְּׁלִישִׁי וַיִּכְרַע בֵּינֵיהֶם', כִּי זֶהוּ עֵקֶר הַתְּקוּן שֶׁל הַשְּׁלֵשׁ עֲשָׂרָה מִדוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרָשֶׁת בָּהֶן, שֶׁהֵן בְּחִינַת הַלְכוּת הַתּוֹרָה לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ אֲרוֹת מְשַׁלֵּשׁ עֲשָׂרָה מִדוֹת הַרְחָמִים, לְהַמְשִׁיךְ אַחֲדוֹת הַפְּשׁוּט וְשְׁלוֹם בְּכִלְלִיּוֹת וּבְפִרְטוּיּוֹת וְכוּ'. כִּי כָּל הַקְּשִׁיּוֹת וְהַשְּׁנוּיִים שֵׁישׁ בַּתּוֹרָה וְכָל הַמַּחְלָקֶת דִּקְדָּשָׁה שֵׁישׁ בֵּין תְּנָאִים וְאַמּוֹרָאִים וּבֵין צְדִיקִים וְכֹשְׁרִים אֲמַתִּיִּים – הַכֹּל כְּדֵי לְגַלוֹת, שֶׁכָּל הַפְּעֻלוֹת הַמְּשַׁנּוֹת נִמְשָׁכוֹת מֵאֶחָד הַפְּשׁוּט יִתְבָּרֵךְ, כִּי כָּל הַפְּעֻלוֹת הַמְּשַׁנּוֹת שֶׁבְּכָל הַבְּרִיאָה, כֻּלָּן נִמְשָׁכוֹת מֵאוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה, כִּידוּעַ, וְכְמוֹ שֶׁכָּל אוֹת יֵשׁ לָהּ תְּמוּנָה מְשֻׁנָּה מִחִבְרוֹ, וְכֵן צְרוּפֵי הַתּוֹבוֹת מְשַׁנִּים כָּל אֶחָד מִחִבְרוֹ, כְּמוֹ כֵן נִמְשָׁכִין כָּל הַבְּרוּאִים הַמְּשַׁנִּים כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִחִבְרוֹ, אֲבָל בְּאֲמַת כָּל אוֹתִיּוֹת וְתוֹבוֹת וּפְרָשִׁיּוֹת וְכוּ' שֶׁבַּתּוֹרָה, שֶׁמְשַׁנּוֹת כָּל אַחַת מִחִבְרוֹ, דִּיקָא עַל יְדֵן מְפִירִים וְיוֹדְעִים אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי בְּשִׁבְלֵי זֶה נִתְּנָה הַתּוֹרָה

סדר דרך הלמוד

מט

- כדי להפיר את מי שאמר והיה העולם, כי אוריתא שְמא דקודשא בריך הוא (תקוני זהר תקון י'). ואי אפְשֵר לדעת מאחדותו הפשוטה יתברך, כי אם על ידי התורה הזאת דיקא, שנתלבשה באותיות ודבורים אלו, ומחמת שבזה העולם אי אפְשֵר להבין בשלמות דרכי התורה, על כן נדמה כמה פעמים, שיש אלו שנויים וקשיות בתורה כגון 'שני כתובים המכחישים זה את זה', שקדם שפא הכתוב השלישי המכריע, נדמה לנו, כאלו היה, חס ושלום, איזה שנוי בתורה, וכן כתוב אחד אומר (שמות יג, ו): "שבעת ימים תאכל מצת", וכתוב אחד אומר (דברים ז, ח): "ששת ימים וכו', וכן הרבה. וכל זה מחמת מעוט שכלנו, שאין אנו מבינים דרכי התורה על ברין, על כן חמל עלינו השם יתברך ומסר לנו את דרכי התורה על ידי החכמים לדרשה בשלש עשרה מדות, שעל ידי זה הם מישבים כל השנויים ומכריעים בין הכתובים המכחישים זה את זה, ועל ידי זה נמשכת עלינו דעת לידע ולהאמין, שכמו שהתורה כלה אחד אף על פי שלפי קטנות שכלנו היו לנו כמה קשיות ושנויים בתורה, כמו כן כל השנויים שבעולם, שהם כל הפעולות המשתנות - כלם אחד בשרשן, כי כלם נמשכין מאחד הפשוט יתברך, רק שאי אפְשֵר להבין זאת בשכלנו; עינן שם. וזוהי מעלת למוד שלחן ערוך, שהוא הלכה, שנקרא "דבר הוי"ה", כמו שאמרו חז"ל (שבת קלח ע"ב): "דבר ה'" (עמוס ח, יב) - זו הלכה.

ובפרט כשזוכה גם לדבק את עצמו אליו יתברך על ידי תפלה והתבודדות, שאז ממשיך את השם יתברך אליו, כמו שאמרו חז"ל (ספרי פ'רשת נשא): "ישא ה' פניו אליך" (במדבר ו, כו) – 'בשעה שאתה עומד להתפלל, כי התפלה היא המשכת אורו יתברך למטה', כידוע. ואז, כשהשם יתברך עמו, אז זוכה לברר היטב את ההלכה; וכמו שאמרו חז"ל (סנהדרין צג ע"ב): "וה' עמו" (שמואל א יח, יד) – ש'הלכה כמותו, הינו בזה ש'ממשיכים את השם יתברך עמו, על ידי זה זוכים לכונן את ההלכה, ועל כן נאמר זאת ביותר אצל דוד (כמוכא שם בגמרא), כי הוא עסק הרבה בתפלה, ועל ידי זה המשיך אותו יתברך אליו, ועל כן זכה שהיו"ה עמו – הלכה כמותו. ובאמת לזכות לזה, שהיו"ה יהיה עמו והלכה תהיה כמותו, זה תלוי כפי יגיעתו וטרחתו בעבודת השם יתברך בתורה ובתפלה באמת לאמתה, בלי שום פניה וכונה עצמית, כי (לקוטי הלכות תלמוד תורה הלכה ג'): צריך לעמל בתורה ביגיעה גדולה, כמו שאמרו חז"ל (ברכות סג ע"ב) על הפסוק (במדבר יט, יד): "אדם כי ימות באהל" – אין התורה מתקיימת אלא במי בממית את עצמו עליה, וכמו שכתוב (ויקרא כו, ג): "אם בחקתי תלכו"; ופרש רש"י: על מנת שתהיו עמלים בתורה – עמלים דיקא, ועקר העמל והיגיעה שצריכים לעמל ולהתיגע הרבה בתורה, הוא רק בשביל לברר עסק התורה, שיהיה הלמוד לשמה – לעשות נחת רוח ליוצרו יתברך, ולא יהיה למודו, חס ושלום, בשביל תועלת עצמו, להתייהר ולקנטר, חס ושלום, ולא יעשה עטרה להתגדל בה ולא קרדם לחפור בה (אבות ד, ה), ובפרטיות בלמוד ההלכה

צריך שתהיה כונתו לשמים, על מנת לשמר ולעשות ולקיים, ואל יזוז אפלו כהוא זה מהשלחן ערוך, כי (ירושלמי שבת פרק א): 'הלומד שלא על מנת לעשות - נח לו שלא נברא'. ואמרו (במדבר רבה ו, יד): 'לא המדרש עקר אלא המעשה, לפי שהמעשה מכפר על האדם'.

וצריך לבקש הרבה מהשם יתברך, שיזכה לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, כי בזה צריכים לסייעתא דשמיא כמו שאמרו חז"ל (מגלה ו' ע"ב): 'לאוקמי גרסא סייעתא מן שמיא הוא'; עין שם. ולא ללמד בשביל כונת עצמו להתייהר בגסות להתקרא רבי או חכם מפרסם וכו' וכו'. ואז כשילמד באמת - יזכה, שהשם יתברך יהיה עמו, והלכה כמותו, ויזכה לברור הלכה, ולא די שהוא יתעורר וידבק עצמו עמו יתברך על ידי למודו תורה לשמה, כי אם גם שיזכה לעורר את שאר נשמות ישראל אליו יתברך ולקרבם אל התורה - ללמד על מנת לשמר ולעשות ולקיים, כי (לקוטי הלכות בציעת הפת הלכה ה') זאת היתה עבודת דוד, שעסק כל ימיו בתפלה, שירות ותשבחות, והיה מלמד תורה לרבים, כמו שאמרו חז"ל (ערוכין נג ע"א): 'דוד דגלי מסכתא פתיב ביה (תהלים קיט, עד): "יראיך יראוני וישמחו", כי תורתו היתה תורת חסד, כמו שדרשו חז"ל (סכה מט ע"ב) על פסוק (משלי לא, כו): "פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה" - תורה על מנת ללמדה נקראת תורת חסד (עין לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רפג, ובמה

שכתוב על זה בספר 'שפת הנחל', ועל כן זכה שהיה מסיק שמעתתא אליבא דהלכתא, כנ"ל.

כי זה עקר בחינת 'שמעתתא אליבא דהלכתא', דהינו שיזכה על ידי עסק התורה לעורר את שרשי נשמות ישראל שבתורה, עד שתגיע הארה על כל אחד מישראל להחזירו למוטב, להורות לו דרך והלוחך איך יזכה לצאת מהרע שלו ולהתקרב להשם יתברך, שזהו עקר שלמות פסק ההלכה, כי לא המדרש הוא העקר אלא המעשה' (אבות א, יז), כי צריך לקרב נפשות, שגם כן יקיימו את הלכות התורה, ועל שם זה נקראים 'הלכות' לשון 'הליכה', כמו שאמרו חז"ל (מגלה כח ע"ב): 'אל תקרי הליכות אלא הלכות', הינו שעל ידי ההלכות יזכה לילך בדרכי השם יתברך ולשוב אליו יתברך, שזהו עקר שלמות עסק התורה – שנוזכה על ידי הלמוד לשמר ולעשות ולקיים, כמו שאנו מתפללים בכל יום: 'ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל, ללמד וללמד, לשמר ולעשות ולקיים'; וכמו שכתוב (תהלים קיא, י'): 'שכל טוב לכל עשיהם'; ודרשו חז"ל (ברכות יז ע"א): 'ללומדיהם לא נאמר אלא לעושיהם – שלא יהא אדם קורא ושונה ובוטט באביו וברבו' וכו'; עין שם. ועל זה צעק דוד (תהלים קיט, ט): 'במה יזכה נער את ארחו לשמר כדברך', הינו איך זוכים לדרך ולארח, שעל ידי זה "הנער" – המנער מכל טוב, הרחוק מהשם יתברך כמו שרחוק, שיזכה גם הוא "לשמר כדברך", ומחמת שדוד היה מתיגע על זה כל ימיו – להרבות כבוד שמים ולקרב רחוקים אליו יתברך,

על כן זכה באמת למצא את מקום בית המקדש, שמשם יוצאת הוראה לישראל, כמו שאמרו חז"ל (תענית ד' ע"א): 'למה נקרא הר המורה? שמשם הוראה יצאה לעולם'; עין שם.

זוהו "אהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב" (תהלים פז, ב), ודרשו חז"ל (ברכות ח' ע"א): 'אהב ה' שערים המצינים בהלכה מכל בתי פנסיות ובתי מדרשות'. והדבר תמוה, לכאורה, והלא בכל בתי המדרשות עוסקים בהלכות? אך הוא הענין הוא כנ"ל, שעקר שלמות בלמוד ההלכה הוא לעורר את שרשי נשמות ישראל ולקרנם ולהחזירם למוטב ולהכניס בהם קיום התורה, שהוא 'דבר הוי"ה' – זו הלכה', שיזכו להתנהג על פי דיני התורה, שבשלחן-ערוך, ואשר זוהי עבודת הצדיקים הגבוהים ביותר, שהם דבוקים בו יתברך תמיד ופותחים שערים חדשים בהשגות אלקותו יתברך, עד אשר הם מחזירים למוטב אפלו את הגרוע שבגרועים, ומאירים בו לילך בדרך התורה והלכה. וזה בחינת 'שערים המצינים בהלכה', שעל ידי הלכות התורה נעשים ציונים וסימנים להכיר את השערים להשגת אלקותו יתברך, הינו הצדיקים לומדים בדרך נפלא כזה את הלכות התורה, ומתדשים בהם חדושים נפלאים כאלו, עד אשר על ידם דיקא חוזרים אליו יתברך, כי הם מגלים את פנימיות התורה שבתוך ההלכה, ועל כן ההלכות הן מצינים בשערים, שמגלים את אלקותו יתברך, והקדוש ברוך הוא אוהבם יותר מכל בתי פנסיות ובתי מדרשות, כי לא המדרש עקר אלא המעשה, כי הקדוש ברוך הוא אוהב

ביותר למוד התורה שמביא לידי מעשה, דהינו מי שיכול על ידי עסק תורתו בהלכה לעשות ולצין שערים להתקרב על ידם להשם יתברך, שהוא בחינת שערי בית המקדש, שהוא הדעת לידע אותו יתברך, ועל כן חביב אצלו יתברך ביותר מקום שלומדים הלכה למעשה יותר מכל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבעולם.

וכן הפליגו חז"ל הקדושים במעלת העוסקים בהלכה, עד שאמרו (ירושלמי מועד קטן פ"ק ג' הלכה ה'): 'אינהו תלמיד חכם? כל ששונה הלכות! עין שם. ובפרט כשזוכים ללמד עם עוד אחד הלכה – אין לשער ואין לספר מעלתו, כמו שאמרו חז"ל (שבת סג ע"א): 'שני תלמידי חכמים המחודדין זה לזה בהלכה הקדוש ברוך הוא מצליח להם'. ועוד שם: 'שני תלמידי חכמים המקשיבים זה לזה בהלכה – הקדוש ברוך הוא שומע לקולם. ועוד שם: 'שני תלמידי חכמים המדגילים זה לזה בהלכה – הקדוש ברוך הוא אוהבם'; עין שם. ובפרטיות שאחד מחזק את חברו לקיום ההלכה – זה עולה על הכל, כי (קהלת ד, ט): "טובים השנים מן האחד אשר יש להם שכר טוב בעמלם כי אם יפלו האחד יקים את חברו, ואילו האחד שיפול ואין שני להקימו", ודרשו על זה חז"ל (קהלת רבה ד, ט): 'שאם שכח הלכה אחת – חברו מחזיר ההלכה'; עין שם. כי זהו עקר מעלת החברים יחד, שאחד מחזק את חברו ומסתכל עליו תמיד רק בעין טובה ורוצה בטובתו, כי (ברכות סג ע"א): 'אין התורה נקנית אלא בחבורה'; עין

סדר דרך הלמוד

נה

שם. ואמרו (דרך ארץ וזוטא פרק ב): 'הקשב אזניך לדברי חברך, אם חפץ אתה להדבק באהבת חברך הוי נושא ונותן בטובתו'; עין שם. ואיזו טובה נצחית יש עוד בעולם יותר מענין זה - לחזק את חברו ולהחזירו למוטב ויקים את ההלכה, ומכל שכן לעוררו ללמד הלכות בכל יום, שהוא רצונו יתברך ?!

וזהו שאמרו חז"ל (ברכות ל' ע"א): 'מיום שחרב בית המקדש אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד', הינו שזה עקר פרושו של 'הלכה' - שיזכה לילך בדרךיו יתברך, וארבע אמות הן בסוד ארבע אותיות של השם הוי"ה, שזהו שעור מקומו של אדם, הינו שכל אדם יש לו בכל מקום ארבע אמות להתקרב בהן אל השם יתברך, ואל אלו הארבע אמות, הינו שיאירו בו הארבע אותיות הוי"ה, בכל מקום - לזה זוכים על ידי למוד הלכות ועל ידי תפלה והתבודדות, שאז נזדכך חמרו העב, ונפרד הרע מהטוב ומאיר בו הארת נעם זיו - שכינת עזו בכל מקום. ויכול להתקרב אליו יתברך מכל מקום. וזה יקר מאד בעיניו יתברך, פי זהו עקר גדלתו - שיתקרבו כל הרחוקים, פי 'על-ידי למוד שלחן-ערוך מבטלין הרהורי עבודה-זרה' (ספר המדות, אות פוסק, סימן ג'), וזוכים לאמונה ברה, וכנ"ל, וכשיש לו אמונה, אז ירא תמיד ממנו יתברך, [ועין שם (אות יראה, סימן ב): 'מקום ההוראה היא מועלת ליראה', וכן (בסימן ג): 'על-ידי למוד שלחן-ערוך באים ליראה'; עין שם].

ועל-כֵּן צָרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבַּרְךָ בְּכָל יוֹם וְיוֹם, שְׂיִזְכֶּה לְלַמֵּד שְׁלֶחַן עָרוֹף בְּכָל יוֹם וְיוֹם. וּבַפְּרָטִיּוֹת שְׂיִזְכֶּה לְקַיְמוֹ. וְעַל כָּל פְּנִיּוֹם לֹא יִזוּז כָּלֵל מִהַשְׁלֶחַן עָרוֹף כִּי הוּא זֶה. וְעַיִן בְּיִזְרָה דְעָה (סִימָן רמ"ו, ב"ש"ף, סְעִיף קָטָן ה' בְּשֵׁם הַפְּרִיֶּשֶׁה), שְׂאוֹתֶם בְּעַלְיֵי-בָתִּים, שְׂאִינֶם לֹמְדִים רַק שְׁלֹשׁ אוֹ אַרְבַּע שָׁעוֹת בַּיּוֹם, לֹא יִלְמְדוּ בְּש"ס לַחֲדוּד, אֲלֵא יִלְמְדוּ הַלְכוֹת פְּסוּקוֹת, כְּדִי שְׂיִדְעוּ אֵיךְ לְהִתְנַהֵג לְמַעֲשֵׂה. וְעַל זֶה אָמְרוּ (מַגְלָה כח ע"ב): 'כָּל הַשּׁוֹנֵה הַלְכוֹת בְּכָל יוֹם, מִבְּטָח לוֹ, שֶׁהוּא בֶּן עוֹלָם הַבָּא'; עַיִן שָׁם. וּבַפְּרָטִיּוֹת אוֹתָן הַהֲלָכוֹת הַנִּצְרָכוֹת לוֹ מְאֹד, כְּגוֹן שֶׁבֶת וְכו' - יִתְמִיד בְּזֶה מְאֹד, כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (חֲגִיגָה י' ע"א): 'הַלְכוֹת שֶׁבֶת הֵן כְּהַרְרִים הַתְּלוּיִין בְּשַׁעֲרָה, שֶׁהֵן מִקְרָא מוּעָט וְהַלְכוֹת הַרְבֵּה'; עַיִן שָׁם. וּבַפְּרָטִיּוֹת הַלְכוֹת הַחֵג קִדְּם הַחֵג, שְׂצָרִיכִים לְהִזְהַר מְאֹד לְלַמְּדוֹ, כְּדִי שְׂיִזְכֶּה לְקַיֵּם מֵהַשְׁלֵמָה, כְּמוֹכָא בְּתוֹרַת-כְּהֻנִּים (פְּרָשַׁת אָמַר): 'מְלַמֵּד שֶׁהָיָה מֹשֶׁה אוֹמֵר לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל הַלְכוֹת פִּסְחַ בְּפִסְחָ, הַלְכוֹת עֲצַרְתָּ בְּעֲצַרְתָּ'; עַיִן שָׁם. וְכֵן הוּא בַּמְדְּרָשׁ (שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה א) עַל פְּסוּק (שִׁיר הַשִּׁירִים א, ד): "נִזְכִּירָה דְדִיךָ מֵיַיִן" - מֵיַיִנָּה שֶׁל תּוֹרָה. כְּגוֹן הַלְכוֹת פִּסְחַ בְּפִסְחָ, הַלְכוֹת עֲצַרְתָּ בְּעֲצַרְתָּ: עַיִן שָׁם.

וְאֲשֶׁרֵי מִי שְׂיִזְכֶּה לְלַמֵּד בְּרַבִּים הַלְכוֹת, שֶׁהוּא בְּכָלֵל מְזִכֵּי הַרְבִּים, וּבַפְּרָטִיּוֹת בְּעֻנְיָנִים הַנִּצְרָכִים לְרַבִּים, וְאֵל יִתְבַּשֵּׁשׁ כָּלֵל, כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל, בַּמְדְּרָשׁ (וַיִּקְרָא רַבָּה יט, ג): 'פְּרָשְׁיוֹתֶיהָ שֶׁל תּוֹרָה אֶף-עַל-פִּי שְׁנַרְאוֹת כְּאֵלוֹ הֵן כְּעוֹרוֹת וּשְׁחוֹרוֹת לְאִמְרָן

ברבים, כגון הלכות זיכה ונגעים, נדה ויולדת, אמר הקדוש ברוך הוא: הרי הן ערבות עליי; עיין שם.

ועל-כל-פנים יהיה זהיר ללמד בעצמו שעור שלחן-ערוך כסדרן שיתחיל מהתחלת הארח-חיים וילמד כסדרן, עד שיזכה לסימו, ויתחיל 'ורה-דעה', ואחר-כך 'אבן-העזר', ואחר כך 'חשן-משפט', וכשיסיים יתחיל עוד פעם, וככה יתנהג כל ימי חייו. ורבנו ז"ל, הזהיר על זה מאד ואמר, שהוא תקון גדול לאדם, והוא הנהגה כללית לכל ישראל, ובודאי הפונה היא כדי שנוזקה לשמר ולעשות ולקיים, אבל בודאי יש עוד דברים בגו, כמו שאמר בפרוש על הנהגותיו, שמסר לאנשי-שלומונו (עיין שיחות-הר"ן סימן קפה): 'כל הנהגה והנהגה. שאני מצווה לעשות, הוא סגלה ותקון ומועיל על מה שעבר ועל העתיד ולאחר ההסתלקות של האדם ולימות המשיח ולתחית המתים ולעתיד לבוא'; עיין שם. עמד וראה והשתומם והתפלא, עד היכן הדברים מגיעים.

ועל כן מי שחס על נפשו ומי שחפץ בתקונו - יצית את רבנו ז"ל, ויקבע לעצמו קביעות חזקה בלמוד שלחן-ערוך בכל יום ויום, וראוי לקבע לעצמו שני שעורים: שעור אחד פשוט, על כל פנים מחבר-רמ"א באר-היטב תכף-ומיד אחר התפלה, בעודו מלבש בטלית ותפלין דרבנותם, ויהיה מנח אצלו בכיס הטלית שלחן-ערוך קטן באפן שיזכה ללמד בכל יום כמה הלכות, ובפרט בתפלין דרבנותם, שהוא ענין גדול, והשעור הזה יהיה

בסדרן דיקא, בכל יום יום כמה סעפים או כמה סימנים, כפי הפנאי שיהיה לו, עד שיזכה לסיים ארבעת חלקי שלחן ערוך, ותחיל עוד הפעם, וכן כל ימי חייו, ואל יפל בדעתו לחטף הכל בפעם אחת, רק בכל יום אלו הלכות, כמוכא במדרש (ויקרא רבה יט, ב): 'מי שפקח, מהו אומר? הריני שונה שני הלכות היום ושני הלכות למחר, עד שאני שונה את כל התורה'; עין שם. ושעור שני יהיה שעור עיון טור ובית-יוסף, ושלחן-ערוך עם המגנים ונושאי כליהם, איזו הלכה שמכרחת לו מאד, כגון שבת ונדה וכו', או הלכות החג קדם החג וכדומה, שייחזר בהם הרבה מאד, עד שיהיה בקי בהלכה היטב. וכבר אמרו חכמינו ז"ל (שבת קיד ע"א): 'איזהו תלמיד-הכם, שממנים אותו פרנס על הצבור? זה ששואלין אותו דבר הלכה בכל מקום ואומר'; עין שם.

ואל כל זה יכולים לזכות על-ידי רבוי החזרה, כמו שאמרו חכמינו ז"ל במדרש (ויקרא רבה ג, א): 'טוב מי ששונה הלכות ורגיל בהם ממי שהוא שונה הלכות ואינו רגיל בהם'; עין שם. כי על-ידי רבוי החזרה והרגילות בהלכה - יזכה לקימן, וגם על זה צריכים עוד תפלות רבות לשפך נפשו אליו יתברך, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (ברכות כח ע"א): 'הלכתא בעיא צילותא' (ערוכין סה ע"א). ופרשו בספרים, שהוא לשון צלותא (תפלה), הינו שצריכים לבקש הרבה ממנו יתברך, שיזכה לקיים את התורה בתמימות ובפשטות גמורה, בלי שום חכמות, ואמרו חכמינו ז"ל (מדרש-

נט

סדר דרך הלימוד

תנחומא, פרשת אמר): 'בזכות התורה, שאתם עוסקים. אני מקשיב וְשומע תפלותיכם'.

תם ונשלם, שבה לאל-עליון!

את החמש עשרה לימודים
של רבנו ז"ל ראה בעמוד הבא

לוח שעורי למודים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדוש"

שבת קודש	יום שישי	יום חמישי	יום רביעי	יום שלישי	יום שני	יום ראשון	פְּרֻשָּׁת
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבונו ז"ל אָמַר : מַעַט גַּם כֵּן טוֹב,

על כן ראה ללמוד מכל שעור מעט או הרבה כפי הפנאי.

נדפס לעילוי נשמת:

אבינו מורינו עטרת ראשינו

יצחק (זאקי) בן עליזה

ויוסף גברא

ת.נ.צ.ב.ה.

פְּרָטוּם הַנֵּס

של הבטחת הצדיק מיבנאל על ספרי "אשר בנחל", "שו"ת ברסלב"

שיתוק בכל הגוף

סיפור הנס שתקראו עכשיו הגיע אלינו בשבועיים שלושה האחרונים

מאת הילה אדה מהרצליה: עשיתי את ההבטחה של הצדיק מיבנאל, וכמו שהצדיק הבטיח שמי שיהיה חלק בהדפסה של השו"ת ברסלב, וה"אשר בנחל" יזכה לניסים..

וזה הסיפור:

הילדה השתתקה בכל הגוף ביום אחד, היא הייתה מאוד חולה, והיא קיבלה את השיתוק בגזע המוח, הילדה כמה ימים לא עצמה עיניים. השתתפנו בהבטחה, ולאחר כמה שעות פתאום היא התחילה לעצום עיניים, ולאט לאט הכל עבר לה, והיום הילדה הולכת, חזרה לגן, הכל רגיל, ברוך ה', אני מספרת את זה לכולם, אני עם החוברת ביד ואיפה שאני לא הולכת אני אומרת לאנשים שקרה לי נס. וברוך ה' בזכות כל התפילות ובזכות הצדקה להבטחה, הקדוש-ברוך-הוא עזר לנו. ועכשיו אנחנו מתכננים לעשות את ההבטחה לילד הקטן שנוולד לאחיין שלי, ואנחנו רוצים לראות שוב נס, שיהיה בריא ושלם. אמן כן יהי רצון.

(מצוטט מתוך שיחה מוקלטת המופיע באתר)

תְּפִילַת הַדָּרֶךְ

בכל פעם כשאתה נוסע בדרך, תאמר תפילה זו, ועל-ידי-זה תנצל מתאונת דרכים ומכל מיני רע המתרגשים לבוא. ותחזור בשלום לביתך, בריא ושלם.

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ,
שְׁתּוּלִיכֵנוּ לְשָׁלוֹם, וְתַצְעִידֵנוּ לְשָׁלוֹם, וְתַסְמְכֵנוּ
לְשָׁלוֹם, וְתַגְיַעֵנוּ לְמַחֲזוֹז חֶפְצֵנוּ לְחַיִּים וְלִשְׂמֹחָה
וְלִשְׁלוֹם, וְתַחְזִירֵנוּ לְבֵיתֵנוּ לְשָׁלוֹם. וְתַצִּילֵנוּ
מִכָּל אוֹיֵב וְאוֹרֵב וְלֹסְטִים בַּדֶּרֶךְ, וּמִכָּל מִינֵי
פְרַעֲנִיּוֹת הַמִּתְרַגְּשׁוֹת לְבוֹא לְעוֹלָם, וְתִשְׁלַח
בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ, וְתַתְּנֵנוּ לְחֵן
וְלַחֲסֵד וְלִרְחֻמִּים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינַי כָּל רוֹאֵינוּ,
וְתִשְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ, כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת
וְתַחֲנוּנִים אֶתְּהָ. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

כִּי מִלֹּאכֵיזוֹ יִצְוֶה לְךָ לְשִׁמְרֶךָ בְּכָל דְרָכֶיךָ:

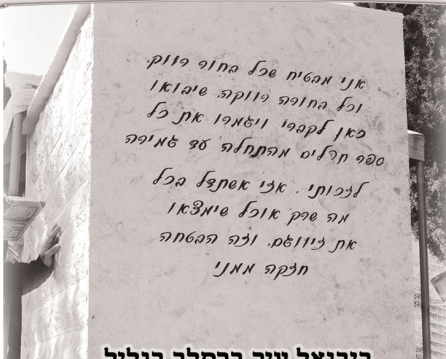
וַיַּעֲקֹב הֵלֶךְ לְדַרְכּוֹ וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מִלֹּאכֵי אֱלֹהִים: וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב
כִּפְאֶשֶׁר רָאִם מַחֲנֶה אֱלֹהִים זֶה וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחֲנֵם:
בְּשֵׁם יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, מִימֵינִי מִיכָאֵל, וּמִשְׂמָאֵלִי גְבְרִיאֵל, וּמִלְּפָנַי
אוּרִיאֵל, וּמֵאֲחוּרֵי רְפָאֵל, וְעַל רֹאשֵׁי שְׂכִינַת אֵל:

צינן רבנו נחמן מברסלב זיע"א בעיר אומן

אשר הבטיח שכל מי שיבוא על קברו ויתן פרוטה לצדקה לזכות נשמתו, ויקרא את התיקון הכללי, הוא יעשה לו טובה נצחית ויוציא אותו משאול תחתית.

צינן פ"ק מוהר"א ש זיע"א הצדיק מיבנאל

ביבנאל עיר ברסלב בגליל

אשר כתב בצוואתו:
"לא אנוח ולא אשקוט עד שיהיה למי שבא אל קברי להתפלל וללמוד ישועה שלמה מן השמיים".

לפרטים והרשמה לנסיעות מכל רחבי הארץ
לצינן הצדיק מיבנאל. חייגו: 052-7644-664